

ELOFIZETÉS.

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egy évre ... 36 kor.
Fél évre ... 18 kor.
Egy negyed évre 9 kor.
Egy óra ... 3 kor.

Nyilttéri közlemények
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 52.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Vasárnap, március 25.

Szociálistáké Pétervárott a hatalom.

— Elakarnak szakadni az entente-től. — Cseidze diktál a kormányban. — Vallás-
egyenlőség a hadseregben. —

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Helsingfors. Péterváron a helyzet egyre rosszabbodik s a renanélküliség egyre válságosabbá válik. A szociálisták új manifesztumot akartak kibocsátani, de a дума lefoglaltatta. Az összes jelek arra vallanak, hogy az ország a köztársaság kikiáltásához közeledik.

Stockholm. Pétervárról jelentik: A szociálista képviselők és a radikálisok küzdenek a hatalom elnyeréséért. Valóságos anarchia uralkodik az utóbbi időben, de a szociálisták kerekednek felül és kezükben összpontosul a hatalom. Most Pétervárott helyreállott a rend, de ez szociálista rend. Cseidze van a hatalmon és a halálbüntetés eltörlése, és a két milli rónyi bankjegyek kibocsátása a szociálisták műve. A bankjegyek kibocsátását azért határozták el, hogy *penzügyileg teljesen függetlenek legyenek az ententétől.* Megbízható jelentések szerint a cárt és a cárnét a bíróság előtt akarják felelősségre vonni tetteikért. Gucskov hadügyminiszter a hadseregben minden vallási és nemzetiségi különbséget eltörölt.

Düsseldorf. A Daily News pétervári jelentése szerint a provizoriális kormány kezáratta a pétervári munkásegyleteket, mert azok proklamációt bocsátottak ki, melyben a munkásokat és katonákat felhívták, hogy új ideiglenes kormányt alakítsanak a béke megteremtésére.

Malmö. Az orosz minisztertanács elhatározta, hogy az általános választásokat akkor rendeli el, ha az új kormányrendszer az egész országban megvalósul. Az általános választások után nyomban összeül az alkotmányhozó gyűlés, hogy döntsön az új kormány és államforma felett.

Haparanda. A szociálisták végrehajtó bizottsága felhívást intézett az azonnali békekötés érdekében. A felhívás egész Péterváron nagy izgatottságot keltett. Hírlik, hogy Rodzianko ellen merényletet követtek el és súlyosan megsebesült. Moszkvában nagy tüntetések voltak, sok ezer főre menő néptömeg és sok katona részvételével. A Marseillaisét énekelték és a békét éltetve vonultak végig.

Stockholm. Péterváron új bizottság alakult, amely ultimátumszerű felhi-

vást intézett a kormányhoz a köztársaság kikiáltása, a béketárgyalások megkezdése és a behívott katonák elbocsátását követelve. Fenyegetőznek, ha a kormány elutasítaná e követeléseket, erőszakkal fogják megbuktatni s a háború folytatására minden előkészületet megakadályoznak. Céljuk, hogy az ország szociáldemokrata köztársaság legyen.

Pétervár. A távirati ügynökség jelenti: Az északi fronton történt kellemetlen incidensek következtében a kormány hadiparancsban elrendelte, hogy a csapatokat haladéktalanul eskessék föl az új, ideiglenes kormányra. Több hadsereg parancsnoki állást új személyiségekkel töltenek be.

Malmö. Szociálista munkások az utcákon nagy béketüntetést rendeztek katonák részvételével. Enwert és Gurko tábornokokat a дума-bizottság

hadseregükkel együtt Pétervárra rendelte.

Bern. Francia lapok jelentik: Egyedül Ivanov tábornok kísérelte meg a régi rendszer megmentését. Carskoje-Szeloban a legénységet az új kormány leverésére Pétervárra akarta küldeni, a helyőrség ekkor már azonban csatlakozott a forradalomhoz és három megbízottat küldött a tábornokhoz. Ivanov ezeket letartóztatta. A helyőrség erre azzal tenyegetőzött, hogy Carskoje-Szelot, ahol a cárné gyermekeivel tartózkodott, összelövedői. Ivanov belátta, hogy elveszett ügye van és elmenekült.

Stockholm. Megbízható jelentések szerint Oroszországban megkezdődtek a választásra való agitálások. A radikálisok, szociálisták lázas tevékenységet fejtenek ki, hogy a maguk részére többséget biztosítsanak.

Perbe akarják fogni a cárt.

— A hazaáruló Romanov család. — Életveszélyben a volt uralkodó élete. —

Stockholm. A cár és a cári család életveszélye az utóbbi napokban annyira növekedett, hogy a pétervári sajtó szükségesnek látta a tömegeket figyelmeztetni arra, hogy kimélik a cári családot és ne ragadtassák meg gondolatlan és méltatlan cselekedetre magukat, mert Miklós cár csak vak eszköz volt környezetében. Minisztereit kell felelősségre vonni.

Amsterdam. Pétervári jelentés szerint a cár lemondott arról a tervéről, hogy Livádiába menjen. Carskoje-Szeloban akar maradni, nyugodtabb időkben fog dönteni arról, hogy hol telepedjen le. Valószínűleg Angliát fogja választani új lakhelyéül.

London. A Times jelenti Pétervárról: A cári család Franciaországba vagy Svájcba utazik, ha ugyan a radikálisok nem akadályozzák meg utjukat, mely menekülésnek is beillik. A cári családot perbe fogják, mert hazaárulás merült föl ellenük azokból az iratokból, melyek a forradalmi kormány kezébe kerültek. Ezekből kitűnik, hogy a cár hajlandó volt Németországgal és Ausztria-Magyaror-

szággal különféle tárgyalásokba bocsátkozni.

Kopenhága. Pétervárról és az orosz határról még mindig a legellentmondóbb és egészen valószínűtlenül hangzó hírek érkeznek. Így a svéd határállomásra, Haparandába érkezett orosz utasok azt beszéltek, hogy a cár állítólag megszökött Carskoje-Szelóból, a hová néhány nappal ezelőtt internálták. Az utasok a cár szökésével magyarázzák azt, hogy Finnországban minden vasuti vonatot szigorúan megvizsgálunk katonai járőrök. Állítólag maguk a vizsgáló katonák, sőt tisztjeik mondták, hogy a megszökött cárt keresik.

A Birsevoja Vjedomoszti szerint az ideiglenes kormányhoz jutottak Protopopovnak a cárhoz intézett politikai levelei, melyek a volt belügyminisztert súlyosan kompromittálják.

Kopenhága. A szociálista párt a cári családnak Oroszországból való kiutasítását és összes birtokainak lefoglalását követeli.

Stockholm. A cár elfogatását és internálását Kerenski igazságügyminiszter rendelte el a szociálisták követelésére, akik Romanov Miklós Sándor ex-cár ellen vádat akarnak emelni. A monarchista szövetség vezetőit és

exponenseit, akiknek nevei: *Oldenburg Sándor* herceg, *Pilz* Irkutsk kormányzója, *Sebelio* Moszkva kormányzója, *Stürmer* Kursk kormányzója letartóztatták.

Miklós cár nem ismeri a pénzt.

II. Miklós cárt, a ki most fogoly a saját országában, a cári udvar orosz és külföldi ismerői gyakran igen ellentétes módon jellemezték. Annak az oka, hogy II. Miklósról elhangzott véleményekből soha sem lehetett egy egységes képet alkotni, az, hogy a cár valósággal elzárta magát, mert félelemmel teljes iszonyat volt jellemének fővonása. A feleségéről tudott dolog, hogy tériszonyban szenved. *Agora falának* nevezi az orvosi tudomány ezt a súlyos bajt, amely abban nyilvánul meg, hogy a beteg nem mer átmenni egy tágasabb utcán, vagy téren. II. Miklós az élő lényektől, az emberektől iszonyodott. Nem azért, mert mintha valami felsőbb lénynek, valami kiváló isten küldöttének hitte volna magát. Félt az emberektől és egy tíz éves gyermek is megtudta volna reszkettetni, ha véletlenül egy bot van a kezében. A cár mindenkitől féltette az életét.

II. Miklós, noha körülvette magát az orosz uralkodók fényes fejedelmi pompájával és noha dúsgazdag ember, olyan életet élt, mint a rab. Noha aranyos ketrecében ült, mégsem tudott belőle kilépni a szabadba.

A volt cárt többször vérengző tirannusnak nevezték, mégis jobban megközelíti az ember az igazságot, ha az egyéniség teljes hiányát és reakcionárius tanácsadóival szemben tanusított példátlan gyengeségét tekintjük tragédiája legtöbb okául. Azért volt ilyen gyenge, mert állandóan attól rettegett, hogy merényletet követnek el ellene.

Ezért rendszeresen az óvintézkedések változásos rendszerével vétette magát körül. A kastélyait annyi ezred őrizte, hogy azokkal igen tekintélyes számú ellenséget lehetett volna megverni. A legválogatottabb csapatok voltak elhelyezve a palotákban és azok körül és a cár magánlakásában. Az udvarokon, a kertekben, a folyosókon, az ajtók előtt éjjel nappal óles töltésű puskával álltak az őrszemek.

Még nagyobb jelentősége volt a titkos rendőrségnek. Ezer és ezer hivatalnokból állt a cár személyére vigyázó titkos rendőrség, akiknek az volt az egyetlen feladatuk, hogy az uralkodó személye ellen tervezett merényleteket megakadályozzanak. A világ minden táján voltak ilyen hivatalnokok és nemcsak Pétervárott és Moszkvában tartózkodtak, hanem majdnem minden fővárosban.

Oroszországban ezenkívül igen sok kémeket foglalkoztattak, akik Miklós cár életére vigyáztak. Ezek mindenféle társadalmi rétegből kerültek ki. Voltak grófok, tisztek, korcsmárosok és utcaseprők.

Az a beteges félelem, amely Miklós cárt fogva tartotta, legjobban akkor nyilvánult meg, ha a cár utrakelt. Az egész vonalat át kellett kutatni és a forgalom már jó előre órákig sőt napokig is szünetelt, mert Miklós cár soha sem tudta elfeledni, hogy elődei közül hányan estek merényleteknek áldozatul. Ha kikocsizott, akkor kozákok kísérték és a kocsiiban is töltött revorverrel ült mögötte a kozák.

A legesodálatosabb hírek keringtek arról, hogy milyen óvintézkedéseket tett a cár félelmében. Azt mesélik, hogy II. Miklós sok alkalommal

nem jelent meg személyesen, hanem helyette egy talicska hasonlóját maga.

Makacs idegbaja következtében olyan életmódot folytatott, hogy a világ dolgát nem ismerte.

Ennek is van sok érdekes bizonyítéka.

A cárnak halvány sejtélmé sem volt a pénzről.

Egyszer a lovai megbokrosodtak és egy kozák a saját életének veszélyeztetésével elhárította a bajt. A cár azt parancsolta, hogy ad-

Megszökött a cár!

Erkezett reggel 3 órakor.

Kopenhága. Stockholmból ideérkezett jelentések szerint azok az utasok, akik ma érkeztek Pétervárról Haparandába, beszélik, hogy Finnországban a cár szökésének híre terjedt el. Az egész országban katonák vizsgálják át a vonatokat és a tisztek beismerik, hogy a cárt keresik.

Stockholm. Haparandából jelentik: A cár a svéd határon keresztül csütörtökön este szökött meg. Késő éjszaka az allaborgi rendőrséghez távirat érkezett, mely szerint a cár elmenekült. A táviratot Cseidze írta alá. A cár állítólag azon az automobilon menekült meg, amelyen Carszkoje-Szeloba szállították. Az allaborgi kormányzó 22-én a következő körözlevelet kapta: Főlszólítom, hogy rendkívüli intézkedéseket tegyen Miklós volt cár szökésének megakadályozására. A finn határon esetleg le kell tartóztatni. — Borolitinov, a népszabadság és népjólét bizottságának főnöke.

Páris. A pétervári lapok jelentik: Az utóbbi napokban a szocialista munkások Péterváron nagy béketüntetésekkel rendeztek, amelyeken több ezer katona vett részt uniformisban.

Stockholm. Az orosz szocialista forradalmárok itteni exponensei közlik, hogy az a jelentés, mely szerint Cseidze belépett a kormányba, nem felel meg a tényeknek. A szocialisták lábhoz tett foggyverrel állanak a kormánnyal szemben és mindenestre követelik,

janak neki vagy egy zsebórát, vagy háromezer rubelt. A cárnál sohasem volt pénz, hanem az adjutánsa fedezte utazásokon a kiadásokat. Így történhetett, hogy Svédországban több üzletben egy napon nyolcvanezer rubel értékű ajándéktárgyat vásárolt és az adjutáns figyelmeztette, hogy az utipénztárban már csak huszezer rubel van.

hogy a kormány szocialista elvek szerint cselekedjék.

Genf. Pétervárról jelentik: A szent szinodus közölte az ortodox egyházfőnökkel, hogy a forradalom istennek tetsző cselekedet volt és az ortodoxok kötelesek az új kormánynak engedelmessé válni.

Stockholm. Pétervárra 150.000 embert koncentráltak és folyton jönnek új csapatok, különösen Finnországból és az északi frontról. Jelenleg Kerenski Oroszország diktátora és a hadsereg és tengerészet legnagyobb része föltétlenül engedelmessé válik neki.

London. A Times jelenti Pétervárról: Nikolajevics nagyherceget a múlt év decemberében azért száműzték birokára, mert a cárt szóbelileg és levelben figyelmeztette Oroszország közhangulatára, mely Rasputin megölése után támadt. A levelben a nagyherceg a következőket írta: „Ismétellen kifejezésre juttattad azt az akaratomat, hogy a háborút a győzelmes békéig akarod folytatni. Biztos vagy-e abban, hogy az orosz állam viszonyait ismered, miért nem mész Kaukázusba, Turkesztánba, Szibériába, ahol az igaz valót megtudhatnád. Ova intelk a cárné befolyásától. Ha arra kérlek, hogy szabadítsd föl magadat azoktól a bilinesektől, amelyek köteve tartanak, azért teszem, hogy megmentsem neked a trónt.”

LEGUJABB.

Reggel 3 órakor érkezett telefonjelentés.

„Kihágások” az orosz fronton.

London. A Times jelenti szórdán Pétervárról: Azt várják, hogy az összes nagyhercegek letessék katonai tisztségeiket, nehogy a kormánynak nehézségeket okozzanak. Cirill nagyherceg jó példával járt elől. Nikolajevics azért utazott Pétervárra, hogy lemondását aláírja. Alexejewet valószínűleg főparancsnokká nevezik ki. A cár lemondása folytán megszakadt az összeköttetés a front és a mögöttes országok között. Csak egy befolyásos egyén lesz képes rendet csinálni. Valószínűleg nemzeti védelmi bizottságot fognak választani a hadügyminiszter elnöklésével, a hadsereg és flotta ellátásával.

Potopov tábornok meggyerte a katonák és munkások képviselőinek bizalmát és ennek a befolyásának tulajdonítható, hogy a duma-bizottság kiküldöttjei látogassák meg a frontot, azzal a küldetéssel, hogy a hadsereg őrizze meg egységét és erejét és oroszország hatalmát ne gyöngösítse.

Lwow herceg kijelentette a tudósítónak, hogy az orosz hadsereg vitézül küzd, az északi fronton néhány kihágás kivételével és szilárdabb mint valaha, eltökélve arra, hogy döntő csapást mérjen a németekre.

A Times tudósítója résztvett a matrózoknak a hadügyminiszteriumban tartott gyűlésén, amelyen számos tiszt volt jelen, lelkes beszédek hangzottak el, a matrózok hívek a kormánnyal iránt.

Csütörtökről jelenti a tudósító: A lapok hosszú cikkeket írnak a császári családról. Cirill nagyherceg leírja, hogy az utóbbi időben teljesen elhidegült a viszony a cár és rokonai között. A nagyherceg palotája volt a rokonságnak, a külföldi diplomatáknak és Oroszország magasrangú segédjeinek találkozó helye és ott beszélték meg a teendőket a cár konokasága ellen. Hiába figyelmeztették a cárt magatartásának és a reformok halogatásának veszélyeire, nem hallgatta meg őket.

Pétervár. A Reuter-ügynökség jelenti: A Moilowban lejátszódott események szemtanúja elmondja, hogy az anyacárné halotthalványán nézte végig a trónfosztott cár elutazását. Carszkoje-Szelóban a cárnén és gyermekein kívül 150 palotahőgyet is internáltak. Rasputin holttestét exhumálták Carszkoje-Szelóban és máshová vitték eltemetni. Mind világosabbá lesz, hogy Protopopov föltre vezette a cárt és miniszterárait, mert azt hazudta nekik, hogy nincs forradalmi hangulat és ha lenne, a rendőrség a gépfegyverekkel és ügyekkel leveri. A miniszterek csak a katasztrófa kitörésekor eszméltek rá a bajra. A kormány három milliórdöt százalékos szabadság kölcsön kibocsátását készíti elő.

Pétervár. Mikor a forradalmi tömeg Oselben kiszabadította a politikai foglyokat, köztük volt Grigorov tábornok, aki Kovnóban kaptulált, többen felismerték a tömegből és azt kiáltották, hogy hazaárulót nem szabad elbocsájtani, és ezután őből letartóztatták és börtönbe vetették. Kleronban több, mint háromszáz fogoly lefegyverezte az őrséget, betört a börtön egyik szárnyépületébe és még kétszáz foglyot szabadított ki. A tömeg betörte egyidejűleg a fogház kapuját is és innen háromszáz politikai elíteltet szabadított ki.

Stockholm. Számos külföldi alattvaló elhagyta Oroszországot és Svédországba érkezett. Ezek azon a nézetten vannak, hogy a mostani események csak kezdetét jelentik egy új katasztrófának. Az előkelőség és az entente legbuzgóbb hívei is kételkednek annak lehetőségében, hogy a forradalmárok türehető helyzetet fognak teremteni és kijelentik, hogy mindenfelé az ellenterradalmok jelei mutatkoznak. Péterváron a zavargásoknál nyolc angol és négy dán alattvalót löttek agyon. A szocialista forradalmárok a lakosságot az angolok ellen uszították. A forradalom áldozatainak számát legalább huszezerre becsülik.

Hegedüs Ede alezredes bünperere.

— A bíróság tizenkét kérdése. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A nagyszombati hadosztálybíróság ma reggel kilenc órakor folytatta Hegedüs alezredes bünperének tárgyalását. A mai nap a bizonyítási eljárás befejezésének volt szánva és minután John Jenkie tábornok elnök megnyitotta az ülést, Hummel Ferenc alezredes hadbíró bejelentette, hogy a hadbíró megállapította, hogy kik voltak azok a tisztek, akik 1914 augusztusában, illetve az alatt az idő alatt, a melyet a az aradi katonai állomás parancsnokságon, térparancsnokságon, az internáltak táborában és a fegyintézetnél Hegedüs alezredes parancsnoksága alatt, mellé beosztva szolgálatot teljesítettek.

A tárgyalást vezető megállapította, hogy a hivatalosan beérkezett adatok megegyeznek azokkal, amelyet a vádlott terjesztett a bíróság elé.

Hegedüs alezredes azt jegyezte meg, hogy a névjegyzékben ugyan pontosan fel vannak sorolva a szolgálatot teljesített tisztek, de az nem tűnik ki belőle, hogy ezeknek legnagyobb része csak rövid ideig szolgált mellette, mert gyakori volt a felváltás.

Miután az alezredes személyi momentumokat is óhajtott megvilágítani és monthogy a hadbíró a mai ülés folyamán beakarta mutatni azokat a bizalmas rendeleteket, melyek magasabb parancsnokságoktól az internáltakra vonatkozólag az aradi táborparancsnoksághoz érkeztek, a bíróság zárt ülést rendelt el.

Pénteken adta át a tárgyalás vezetője Klemens dr. ezredorvosnak és Nagy dr. főorvosnak

Válaszoltak a szakértők.

a kérdőívet, mely azt a tizenkét kérdőpontot tartalmazta, melyet a bíróság maga részéről az ügy megvilágítása végett szükségesnek tartott feltenni. Ma adták meg a választ az orvosszakértők és Klemens dr. ezredorvos olvasta fel a körülbelül két és fél ívet kitevő szakvéleményt.

A bírósági kérdések megválaszolása után a védő megkérdezte, nem-e volt a halálozásoknak más oka, öröklött tuberkulózis, klíma változás, a kétségtelen lelki lehangoltság, az utazás nagy fáradalmi, a szabadság elvesztése és aggodalom jövőjük felől?

A szakértők kijelentették, hogy mindez hozzájárult az állapotok rosszabbodásához.

Védő ezután azt a kérdést tette fel, hogy olyan betegségben haltak-e el a betegek, amiért a parancsnokot felelősségre lehet vonni.

Tárgyalást vezető: Erre ne méltóztassanak válaszolni. Erre majd a hadbíró adja meg a választ.

Védő azon kérdésére, hogy a legnagyobb óvatosság kifejtése esetén is felléphetett volna-e ragály a táborban, az volt a válasz, hogy más ragály ellen lehet védekezni, de a kiütéses tifusz ellen nem lehetett addig, míg a tervek ellen való védekezés módját fel nem találták.

Nem kellett volna-e karantén és ha igen, hol? volt a védő következő kérdése.

Messziről jövő csapatoknál utközben, kisebb távolságról jövőknél helyben, de kellett volna gondoskodni karanténról — mondták a szakértők.

Védő: Nem kellett volna az internált csapatokat orvosokkal fogadni?

Szakértők: De igen, minden állomáson.

Az utolsó tanu.

A szakértők meghallgatása után Weisz Viktor tanu kihallgatása következett.

Tanu előadja, hogy Hegedüs alezredes minden nap inspekción tartott a várban mindenütt, az internált táborban is. Reggel 7—12-ig, 1-ig, délután 3—6-ig dolgozott, este 8-kor is bement és 9-ig, sokszor fél 10-ig dolgozott. A foglyállományról mindennap jelentést adtak le a miniszteriumnak. Hegedüs Ede nagyon humanusan bánt az emberekkel, aintasaival szigorú, de igazságos katona volt. Az internáltaknak számos kedvezményt nyújtott és a legkisebb ember panaszait is meghallgatta.

Tanút védő kérésére megeskette a bíróság, majd az eddig előterjesztett azon kérések felett döntött, melyekről eddig határozatot nem hozott. Valamennyi indítványt elutasította a bíróság azzal, hogy az eddigiekből tiszta képe van az ügyről.

A tárgyalást hétfőn reggel 8 órakor folytatják, mikor a perbeszédre kerül a sor.

Négy havi fogházra, itelt bankügysz.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A temesvári királyi ítélőtábla ma délelőtt mondta ki ítéletét Pártos Jenő dr. ügyvédnek, a Lugosi Iparbank volt ügyészének perében. Az ítélet enyhébb, mint a lugosi törvényszéknek első fokban mondott ítélete.

Pártos Jenő dr. 1905-től kezdve volt ügyésze a Lugosi Iparbanknak, amely sek válság után két év előtt elérkezett a felszámoláshoz. A bank akkor rendült meg minden alapjában, amikor kiderült, hogy Klein Jenő könyvelő százezer koronát sikkasztott az intézet vagyonából. Később a vezetőség az ügyéssel is konfliktusba keveredett, mivel ez nem tudott bizonyos hozzá befolyt összegekkel elszámolni. A bank Pártos Jenő dr. ellen sikkasztás miatt feljelentést tett.

A perrel a lugosi törvényszék a múlt esztendő nyarán foglalkozott és egy heti tárgyalás után Pártost hat rendbeli sikkasztás büntette és öt rendbeli sikkasztás vétsége miatt bűnsnek mondta s öt havi fogházra és három évi hivatalvesztésre ítélte azzal, hogy ezen idő alatt nemcsak politikai jogainak, hanem az ügyvédség gyakorlatától is felfüggesztetik.

Felbevezés folytán az ügy a temesvári kir. ítélőtábla elé került, amely február 16-án és 17-én foglalkozott a perrel. A bizonyítási eljárás kiegészítésére és ennek írásbeli benyújtására határidőt kért. A tábla nyolc napi határidőt engedélyezett s a tárgyalást későbbben kitűzendő időre elnapolta.

A folytatólagos tárgyalás ma délelőtt folyt le. A tárgyalás elnöke Nyékhegyi Lothár dr. táblai tanácselnök volt.

A tábla a bizonyítási eljárás kiegészítésére vonatkozó javaslatot egész terjedelmében elvetette.

Hermann János dr. ügyész fenntartotta a vádat, mert a sikkasztásokat a lefolytatott bizonyítási eljárás beigazolta s kérte a táblát, hogy vádlottat nemcsak azokban az esetekben mondja ki bűnsnek, amelyekbe a lugosi törvényszék elmarasztalta, hanem azokban is, amelyek alól az elsőfoku bíróság felmentette.

Korniss Géza ügyvéd mondotta el ezután védőbeszédét. Rámutatott arra, hogy az Iparbanknál olyan gazdálkodás folyt, amely példátlan a bankszakmában. A könyvelő szába-

don sikkasztatott és olyan hamis tételeket vezetett be a könyvekbe, amelyeket akart. Ezek a hamis tételek alkalmasak arra, hogy másokat is berántsanak a bajba, akik ártatlanok. Pártos dr. nem sikkasztotta el a bank pénzét, csak a neki járó díjakkal nem számolt el. A vád különben is tarthatatlan, először azért, mert azt a bank a köteles három hónapi határidő után tette meg, másodsor mert Pártos dr. sokkal nagyobb összeg erejéig indított a bank ellen polgári pert, mint amekora az állítólag elsikkasztott összeg, harmadszor pedig, mert Pártos ellen megindították a pert, mielőtt még illetékes hatóságánál, az ügyvédi kamaránál panaszt tettek volna elene. Teljes felmentést kér.

Pártos dr. szólalt még fel. Hangsúlyozta, hogy nem sikkasztotta el a bank pénzét, ártatlannak érzi magát az ellene rosszhiszeműségből emelt vádakban és ezért felmentését kéri.

Az ítélőtábla a beszédek után tanácskozársra vonult vissza, amely egy óráig tartott. A tanácskozás után kihirdették az ítéletet, mely szerint a tábla Pártos Jenő dr. három rendbeli sikkasztás büntetésben és négy rendbeli sikkasztás vétségében bűnsnek mondja ki és azért a Btkv. 358. szakaszának első és második pontja alapján négy havi fogházra és három évi hivatalvesztésre, valamint politikai jogainak felfüggesztésére ítéli. A büntetésbe a Lugoson töltött vizsgálati fogságból az ítélet tíz napot számított be.

A bűnség kimondása ellen Pártos Jenő dr. és védője semmisségi panaszszal éltek.

Beszámoló

a macedóniai sikerekről.

Berlin, március 24. (Hivatalos.) A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati harcér:

A Somme és az Oise két oldalán biztosító csapataink mindennap harcokat vívnak az ellenség előcsapataival, amelyek gyakori nagy veszteségeikkel járó összeesapások következtében csak habozva tapogatóznak előre és elsáncolják magukat. Mozgásszabadságukat rendszabályaink erősen akadályozzák. Tegnap a franciák La Fretől nyugatra, az Ailette lapály mentén, Neuvillenél és Marginolnál megtámadták örseinket. Mindenütt visszavertük őket. A Champagneban felderítő csapatainknak az arcvonal több részén a francia vonalokból foglyokat sikerült hozniok.

Keleti harcér:

Lipót bajor herceg vezértábornagy arcvonala:

Smorgonnál, Baranovicinél és a Stochod mentén tüzelőkészítés után előnyomuló orosz felderítő osztagokat elűztünk. Dünaburgtól dél-nyugatra repülőink lelőttek egy ellenséges repülőgépet, a Drisvjoty tó mellett pedig egy megfigyelő léggömböt.

József főherceg vezérezredes arcvonala:

Hatásos tüzéségi és aknavető tüzelőkészítés után csapataink a Trotusul völgytől délre a Solyoztar és Csobányos völgy közötti hegygerincen fekvő állásokat rohammal elfoglalták és 500 foglyot szállítottak be. Az oroszoknak nem sokára rá Magyarostól északra ellenünk intézett előretörése meghiúsult.

Mackensen vezértábornagy hadseregének arcvonala:

Nincs ujság.

Macedóniai harotér:

A helyzet változatlan. Az Ochrida és Prespa tó közti, valamint a Monastir melletti harcok egyelőre úgy látszik, befejezéshez jutottak. Március 12-től 21-ig nap-nap után indítottak támadásokat a franciák, akik erre a 70-ik, a 156-ik és az 57-ik hadosztályuk jelentékeny részét, valamint több gyalogosi ezredet vetettek harcba. Az ellenségnek a március 15-én és 18-án szerzett területnyereségét március 20. és 21-iki ellentámadásaink kiegyenlítették.

A Monastir medencétől nyugatra és északra emelkedő hegyvidék uralkodó magasságai, amelyek megszerzésére a franciák törekedtek, szilárdan birtokunkban maradtak. A szövetséges csapatok úgy az erős tűzben való szivós kitartásban, mint erőteljes támadásban egyaránt kitűnően beváltak. A gyalogság, tüzérség és a segédgyegek együttműködése a biztos vezetés világosan kifejezésre jutó akarata szerint, mintaszerű volt. Az ellenségnek súlyos veszteséget okozott és ugyancsak, ez kenyszerül rá a piannatnyi nyugalmat. Csapatunk képességeikben bizakodva teljes nyugalommal tekintenek a további harcok elé. — Ludendorff, első főszállásmester. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Mexikó békét közvetít.

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti Newyorkból szikratáviró útján: Az Associated Press értesülése szerint a mexikói kormány új jegyzéket intézett Amerikához, amelyben Caranza felajánlotta közbenjárását annak meggátolására, hogy amerikai országok résztvegyenek az európai háborúban. A mexikói kormány tolytatja taradozását az európai béke helyreállítására.

Genf. Washingtonból jelentik: A keddi kormánytanácson Wilson hosszabb expozét olvasott föl Amerikának a háborúban való részvételéről. A kormányelnök hangsúlyozta, hogy Amerikának nem szabad korlátlanan foglalkoznia a háborúba becsatlakozással, míg a nép akarata meg nem nyilvánult. Wilson kijelenti, hogy az amerikai nép demokratikus érzelmei ellenzik az ententehoz való csatlakozással, ezért csupán saját érdekeik megvédésére szorítkoznak. Végül javasolja, hogy nyilvánítsák ki a hiadialapotot, de az általános védőelezetség kérdéséről a kongresszus döntsön. Hosszabb vita után az elnök javaslatát elfogadták.

Newyork. A Newyork Herald jelenti: Amerikában nagyon aggodnak a március 20-ig kiindult 19 felfegyverzett amerikai hajó sorsáról, amelyekről nem érkezett hír európai kikötőkből.

Lugano. Milanóból érkezett utasok beszélik, hogy ott hatalmas tüntetések voltak a háború ellen. Több ezer asszony és férfi követelte a háború befejezését.

Lága. Londoni politikai körök nem szívesen látják, hogy Amerika a háborúba beleavatkozni készül, mert ez csak az amerikai pacifista törekvések megvalósítására szolgálna és a békekötésnél árthatna az entente ügyének.

Newyorki jelentés szerint a washingtoni államtanács március 23-án elrendelte a kereskedelmi hajók fölfegyverzését.

Jöhet a Maroson**a zsilvölgyi szén.**

— Arad teladatai. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A bajor kormány az a nagyszabású javaslatát, amely a nyáron kudarcot végződött dunakongresszus fejleménye, elkészült, ismét aktualissá tette a viziutak kérdését. Beunfinket legközelebről a Maros hajózhatóvá tétele érdekel. Erről a fontos kérdéstről illetékes helyen egy közgazdasági hetilap a következő felvilágosítást adta:

— A bajor Duna szabályozása és a Majna-Dunacsatorna felvetette és fölötte aktualissá tette a Duna-Odera csatorna kérdését is. Tudjuk, hogy ennek a csatornának a jelentősége Magyarországot és Ausztriát illetőleg abból áll, hogy a megépítése után viziuton érkezhetik el hozzánk is, Auszriába is a porosz szén. A kiviteit illetőleg differenciák vannak közöttünk és az osztrák érdekek között. Mi úgy óhajtjuk megoldani a kérdést, hogy hajózhatóvá tegyük a határtól képező Morvát, amivel szemben az osztrákok csatornát kívánnak építeni és ez a csatorna az ő terveik és óhajításuk szerint Bécsben torkolna a Dunába. Ha ez a megoldási terv valósul meg, akkor a porosz szén a jövőben csak Bécsen keresztül érhet el hozzánk és mi már most tisztában lehetünk azzal, hogy ez magyar szempontból mit jelent. Epen ezért preventív intézkedéssel kell elejét venni a bajnak.

— Az első és legfontosabb preventív intézkedés az, hogy lehetővé kell tenni, miszerint a magyar szén viziuton érkezzék meg a bányából az ipari telepekre. Erre a célra legmegelőbb hajózási utat a Maros, amelyen azonban ma nagyobb vízjárások nem közlekedhetnek. Eppen ezért hajózhatóvá kell tenni a Marost és pedig legalább is addig a pontig, ahol a zsilvölgyi szén ott a vasutrol uszalyokra rakhatják. Ez a munkát még a mai árak mellett sem kerülne többé harminc millió koronánál és ez a befektetés bőven kifizetné magát annál az óriási forgalomnál, ami a Maroson keresztül lebonyolítható lenne. Eltekintve attól, hogy ez a munkát lényegesen emelné a Maros mellett fekvő városok, így tehát Aradnak, Makónak, de még Szegednek is közgazdasági jelentőségét, — másrészt azonban lehetővé tenné, hogy szénen kívül viziuton jönnék el termelési helyétől a rengeteg kő és fa is.

— Ugy tudjuk, hogy kormánykörökben ma már erősen foglalkoznak a kérdéssel és a kereskedelmi miniszterium és a pénzügyminiszterium között újabb tárgyalások is indultak meg a kérdést illetőleg. Elsőrangú közgazdasági érdek egyébként, hogy az akciót ne hagyják most elaludni, hogy az érdekeltek mindent elkövessenek, hogy a nagy program hamarosan megvalósítható legyen.

Összeférhetetlenségi ügyek. Budapestről telefonálta tudósítók: Az összeférhetetlenségi bizottság ma tárgyalta Szterényi József amaz összeférhetetlenségi ügyét, amelyet azért tetek ellene, mert Rechnitz Bélának szállítást eszközölt ki. A bizottság miután a beszerzett adatokból meggyőződött, hogy ez nem igaz, az ügyet megszüntette. Dániel Gábor báró ügyében elrendelték a hadügyi és földmivelségi miniszteriumokban az adatok beszerzését. Lengyel Zoltán ellen egy részszállítás kieszközölése miatt tett feljelentést illetőleg úgy határozott a bizottság, hogy az ügyből keletkezett bűnperben tett ama tanuvalomást, hogy Lengyel ötezer koronát kapott a közbenjárásért, a bíróságtól bekéri.

LEGUJABB.

Ejzel 2 órakor érkezett telefonjelentés.

Kellemetlen az orosz kormány a zsidó kérdés.

Stockholm. Alapos a félelem, hogy az új orosz kormány is csak kelletlenül fog hozzá a zsidókérdés megoldásához. Az orosz zsidók nem felejtették el, hogy a kormány feje Lwow herceg, aki mint zemsztvo elnök legjobban elilene volt a zsidók részvételének a zemsztvóban. Nemkülönbön félelemmel állapítják meg, hogy az új kormány legkiválóbb tagja Guckov aki társtulajdonosa a zsidógyűlölt. Novoje Vremjának. Mikor Miljukovot amerikai hírlapírók megkérdezték a zsidókkal szemben való állásfoglalásáról, kitért a precíz válasz elől és csak általánosságban szólott, hogy az orosz zsidók az alapvető jogokat megkapják. Guckov pedig teljesen kitért a válasz elől.

Elfoglaltuk a Solyomtaron levő orosz állásokat.

Budapest, március 24. (Hivatalos.) A főhadiszállás jelenti:

Keleti harotér:

Mackensen vezértábornagy hadseregportja:

Nincs ujság.

József főherceg vezérezredes arcvonala:

Csapatunk tegnap a Csobányos-völgy mindkét oldalán heves harcban állottak. A völgytől északra két kilométernyi szélességben és másfél kilométernyi mélységben rohammal elfoglaltuk a Solyomtaron levő ellenséges árkokat. Az oroszoknak nyomban ezután a völgytől délre Magyaros állásunk ellen megindított ellentámadása zartóüzükben összeomlott. Az ellenség visszamaradt árkaiba. Beszállított foglyok száma ötszáz, a mi veszteségeink igen csekélyek. Dornawatrától délkeletre felderítő osztagaink a 4-ik orosz vonalig nyomultak előre.

Lipót bajor herceg vezértábornagy arcvonala:

Nincs jelenteni való.

Olasz és délkeleti harotér:

Lényeges esemény nem történt. — Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

EGYESULETI ÉLET.

(*) **Meghívó.** Az aradmegyei vörös kereszt választmányának 1917. évi március hó 30-án délelőtt 11 órakor a vármegyeházán tartandó ülésére a választmány tisztelt tagjai meghívottak. Tárgysorozat. 1. Elnöki megnyitó. 2. A választmány kiegészítése. 3. Az ügyvezető elnök évi jelentése. 4. Az évi számadás előterjesztése és jóváhagyás feletti határozat. 5. Bronz érmek után évenként befolyó díjak tárgyában jelentése a főszámvevőnek. 6. A választmány tulajdonát képező kötszerek, ruha és ágyneműek feletti elszámolás. 7. Rokkantak felügyelete iránti rendelkezés. 8. A vörös kereszt egyesület ügyvitelének ellátása tárgyában az igazgatóságtól érkezett leirat tárgyalása. 9. Esetleges idítványok, a melyek három nappal előbb az elnökségnél (vármegyeháza) másban előterjesztendők. Baross Ferenc főispán elnök.

Hogyan történik a felmentettek behívása?

— Hírek a fiatalok behívásáról. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Még mindig sokat beszélnek arról, hogy a felmentettek nagyrészenek behívása küszöbön áll. A felmentettek behívásáról egyébként már másfél esztendővel ezelőtt is megbízhatónak mondott hírek terjedtek el, amelyek azonban, mint utólag konstatalható volt, nem bizonyultak autentikusoknak. A felmentettek, amint látható, még mindig polgári foglalkozásukban működnek és számuk azóta egyre gyarapodott, sőt indokolt esetben a honvédelmi miniszter még mindig engedélyez felmentéseket. Ennek ellenére most újból terjesztetik annak a híret, hogy a felmentettek legnagyobb részét rövid időn belül a zászlók alá hívja a hadvezetés. Különösen amióta Hazai Samu báró megvált a honvédelmi miniszteri széktől és Bécsbe költözött, tartja magát makacsul ez a híresztelés, mert a beavatottság fényében tetszelgő egyének azt híresztelik, hogy Hazai báró éppen a felmentettek hatalmas táborának megritkítására kapott megbízást a királytól és ugyszólván állandó érintkezést tart fenn ez ügyben, valamint a hadsereg utánpótlásának ügyében a felséges urral.

Hogy mi módon fog végbemenni a felmentettek megrostálása, arra nézve beavatott politikai körökben úgy nyilatkoznak, hogy legelsősorban a kisebb üzemek tulajdonosai és alkalmazottjai vesztik el mentesítésüket. Az ország összes erőtartalmakait igénybe kell venni a háború befejezése előtti hónapokban és ezért mindazokat, akik a hadsereg ellátása szempontjából csak minimális mértékben nélkülözhetők is, be fogják hívni. Legelsősorban tehát — mondják a híresztelők — a magánvállalatok tulajdonosai és alkalmazottjai számíthatnak arra, hogy megszüntetik felmentésüket, különösen, ha az illetők harminchat éven alul vannak. Azok, akik hadseregszállító üzemeknél dolgoznak, inkább számot tarthatnak a felmentés

meghagyására. A hadügyi kormány a jövőben nem fog azzal törődni, hogy egyes kisebb vállalatok a felmentés megszüntetése következtében kénytelenek lesznek működésüket megszüntetni, mert a jövőben kizárólag a hadsereg akcióképessége nyomul előtérbe. Eme szempont mellett minden más érv elveszti jelentőségét és nem számít az, ha tömegesen zárják is be a kisebb műhelyeket vagy üzleteket. A legfőbb intéző körök azt tervezik, hogy az ilyen kisebb cégeket tömöríteni fogják. Ha egy-egy szakmában most négy-öt kisebb cég alkalmazottai, vagy tulajdonosai élveznek felmentést, akkor ezt a felmentést megszüntetik és e szakma legidősebb felmentettjének a mentesítését tartják fenn és rábízják az ugyanabban a városban lévő többi hasonló vállalatok vezetését. Hogy miképpen is fogják keresztül vinni ezt az elvben igen tetszetősnek mutakozó tervet, arra nézve még nincsenek értesülések, de a szakkörök véleménye már is megegyezik abban, hogy ennek megvalósítása rendkívül nehéz. Azaz egy mindenesetre kétségtelenül biztos, hogy a fiatalabb korosztályú népfelkelők a jövőben nem kapnak felmentést és a miniszteriumokban már nem is veszik érdemleges tárgyalás alá a huszonnégy évesnél fiatalabb egyének felmentési folyamodványait. A szakminiszteriumokban ugyanis az a vélemény alakult ki, hogy a husz-huszonnégy éves egyének a szakmájukban nem bírhatnak olyan jártassággal és nem sajátíthatnak még el olyan nagy tudást, amiért érdemes volna őket felmenteni, míg ellenben az ilyen fiatal emberek a hadsereg harc-képessége szempontjából óriási jelentőséggel bírnak. Azt az elvet is megfogják valósítani a jövőben, hogy csak kizárólag segédszolgálatra alkalmas és lehetőleg harminchat éven felüli népfelkelőket mentenek fel.

Sára nevé barátjához ennek 12 esztendő óta egyetlen fia halála alkalmával.

Üdvözölte az édesanyját azért, mert egy zsidó anyának örülnie kell, ha fia kellő időben természetes halállal hal meg, mielőtt többszörös polgári, statisztikai, politikai és társadalmi halállal meg kellene halnia.

A kedved fia, kedves barátom — írta Saphir — meghalt egyszer, de hányszor kellett volna meghalnia, ha föl akarta volna hasznos emberré nevelni?

Ha polgárt akart volna belőle nevelni, rákiáltottak volna: a zsidó nem lehet polgár. Ha iparosnak akarta volna nevelni: a zsidó nem lehet iparos; ha államférfit akart volna belőle nevelni: a zsidó nem lehet államférfi; ha ügyvédnek akarta volna nevelni: hogy mer a zsidó ügyvéd lenni; ha egyszerű embert akart volna belőle nevelni: a zsidónak nem szabad embernek lenni; ha zsidónak akarta volna nevelni: miért akar a zsidó mindenáron zsidó lenni és ha kereszténynek akarta volna nevelni: még az kell, hogy a zsidó keresztény legyen, — kiáltották volna rá, a keresztény világszellem nevében.

Milyen boldog kedved, kedves barátom s milyen boldog az ön fia, hogy ezektől a sokszoros haláloktól megmenekült és fiacskája most olyan világba jutott, ahol lehet belőle valami!

Lévi Sárahoz intézett ezen üdvözlő levelét Saphir a következő sorokkal fejezte be: ha pedig a sírkövén akarná kifejezni azoknak a szenvedéseknek történetét, amelyek fiára életében vártak volna, akkor véssesse sírkövére a következő néhány szót:

Nem evett disznóhúst. A császár és a humorista 1800 esztendő időkülönbséggel ugyan, ebben az egy okban ismertek föl a zsidók üldöztetésének jogosultságát. A fölsimerés helyességéhez tehát szó nem férhet.

Ezeknek a történeti tényeknek fölszínrehozásával meg akartam könnyíteni a hitvitázók munkáját, hogy a további kutatások által követelt idejüket hasznosabb munkára fordíthassák. És talán nincs szükség a további kutatásokra.

A zsidóság ugyanis Caligula szemrehányását nem tartotta elég komolynak, sőt 1800 esztendő után még Saphir figyelmeztetésére is szükség lehetett.

Azóta azonban a zsidóság már belátta a császár és a humorista szemrehányásának jogosultságát és ma már meg lehet állapítani azt a történeti tény is, hogy: a zsidók már megesszik a disznóhúst. És ha található is a föld felületén néhány finnyáskodó, azoknak talán Agoston Péter dr. tudós tanár is lesz szíves megkegyelmeznii.

De már megeszik . . .

(Caligula és Saphir.)

Kimondhatatlan lelki gyönyörűséggel vettem tudomást Nagyvárad társadalmi életének legújabb eseményéről.

Agoston Péter dr. tudományos pajzánkodással áll az esemény középpontjában. A tudós tanár úr könyvet írt a zsidókról és mint teljesen elfogulatlan szabadgondolkodó, szabadelvű demokrata, szociologus és szabadkőműves, a zsidók legbensőbb barátjának mutatja magát, amidőn megolvashatatlan számú pontokban felsorolja bűnüket és ajánlja nekik az általános kikeresztelkedést, vagy a kivándorlást.

Tudományos fölkészültség nélkül ugyan, mégis a legteljesebb tudományos meggyőződéssel állítom tehát, hogy azon az egyetlenegy okon kívül, amelyet történeti kutatásaim során fölfedeztem és amelyet mindjárt ismertetni fogok, az antiszemizmussal semmi más elfogadható okát a történetírók följegyzésében és a világtársadalom mozgalmában föltalálni nem lehet.

Ime a bizonyítás:

Tacitus Evkönyveiben jegyzi fel a klasszikus történetíró a Kr. u. időszámítás IV. századából a zsidóság életének egyik nagy eseményét.

A birodalom keleti részében lakó zsidóságot, az akkor egyedüli egyistenhívő népet kínos zavarba és veszedelembe sodorta Caligula császárnak ön-istenítő örültsége.

Alexandria színházában előzetes összebeszélés szerint a tömeg fölkiáltott, hogy a császár szobrai föl kell a zsinagógákban is álli-

tani, de a zsidók nem akarták. Deputációt küldöttek a császárhoz.

— Ti vagytok tehát azok a nyomorultak, akik nem engem, hanem egy névtelen tisztelet Isten gyanánt, míg a többiek mind elismerték az én istenségemet? — szólott a császár, karjait ég felé emelvén.

A császár elszaladt, a küldöttségek tagjai utána szaladtak a lépcsőkön, miközben ellenfeleik gunyolták és szidalmazták a zsidókat.

Egyszer csak a legfelső lépcső fokán megfordult a császár és a mint egy szabadgondolkodó, liberális, demokrata és tudományosan fölkészült császárhoz illett, meggyőződésének egyetlen és megeafolhatatlan okát a következő kérdésben adta a zsidók értésére:

— *Miért nem eszitek meg a disznóhúst?*

A zsidók erre azt válaszolták, hogy ahány ház, annyi szokás, sőt vannak némelyek, akik a borjuhúst, ezt a nagyon kedves élelmiszert nem szeretik.

A császárnak erre is megvolt a maga tudományos meggyőződésből fakadó ellenvéleménye és azt a zsidók fejéhez is vágta, mondván: — Természetesen, mert rossz íze van.

A zsidók most már fölhagytak minden reménykedéssel és elszéledtek.

Hogy azonban mennyire igazam van és hogy Caligula császár milyen helyesen ismerte föl Kr. u. a IV. században a zsidók egyetlen és igazi nagy bűnét, amely miatt évezredek üldözését abban hagyni a keresztény világfölgóság sérelme nélkül még ma sem lehet, azt még egy hiteles följegyzéssel tudom bizonyítani.

Caligula történeti megállapítása után 1800 esztendő múlva, azaz 1832-ben Saphir, a nagyszerű humorista, üdvözlő levelet írt Lévi

VAROS ES MEGYE.

Emeli a város a csatorna adót.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A város műszaki bizottsága ma délután Lócs Rezső h. polgármester elnöklésével ülést tartott. *Nachtnébel* Odön főmérnök' új csatorna-szabályrendeletet mutatott be, a következő javaslatokkal: 1. A középületekben elhelyezett magánlakások vagy természetbeni hivatalnoki lakások után ezután nem területileg fizetik a csatorna fenntartási díjat, hanem a lakberek arányában. 2. A városi épületekben levő magánlakások után is fizetendő csatornázási illeték. 3. A Prister-féle szennyiszűrővel ellátott bérházak után a tulajdonos ezental a jövedelem 2 százalékát fogja fizetni csatorna-illeték gyanánt. 4. A középületek csatornázási illetékét négyszögméterenként 4 koronáról fölemelik 6 koronára. 5. A munkások után minden gyár 1 korona csatorna- fenntartási illetéket fizet évenként, három hónapokénti kimutatással. A bizottság a szabályrendeletet elfogadta és ilyen értelemben fog a tanácsnak javaslatot tenni.

Ezután Zádor Imre gépüzemigazgató terjesztett elő két indítványt. Először: tekintettel arra, hogy a gépüzemek alkalmazottai hosszú idő óta vannak a város szolgálatában és sem

fizetésjárásban, sem előmenetelben nem részesültek, indítványozza, hogy a műszaki bizottság tegyen előterjesztést a közgyűlésnek a fizetési táblázatokról visszamenőleg, 1917. január 1-től való életbeléptetése iránt.

Lócs Rezső indítványára a bizottság kimondotta, hogy az indítvány fölött csak a gépüzemnek 1916. évi zárszámadásának bemutatása után fog dönteni.

Másodszor, indítványozza Zádor Imre gépüzemigazgató, hogy miután Árad az egyetlen város Magyarországon, ahol 12 óra után az érkező vonatokhoz közúti vonatot küldenek ki, — este 10 óra után a bérletjegyek ne legyenek érvényesek és a jegyek ára egységesen 30 fillér legyen, a nappali 20 és 12 filléres jegyárak helyett.

Jegessy Károly dr. főügyész: A kigondoló-bizottság ugyanis tervezi a tarifareviziót a közúti vasútra vonatkozólag. Egységesen 20 százalékos tölemelést tervezik a menet és bérletjegyeknek.

A főügyész kijelentésével a gépüzemigazgató indítványa egyelőre tárgytalanná vált.

Szabadságainak minden nélkülözhető katonát

— A honvédelmi miniszter a termés biztosításáért. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az egész háború alatt talán egyetlen kormányrendelet sem volt akkora jelentőségű, olyan komoly és határozott, mint amelyet Szurmay Sándor honvédelmi miniszter küldött Varjassy Lajos polgármesterhez, a járási főszolgabírákhoz és a törvényhatósági gazdasági munkabizottsághoz. Ebben a körrendeletben az új honvédelmi miniszter élénk szavakkal mutat rá arra, hogy a háborúnak ebben az utolsó fázisában a magyar földnek a legteljesebb megművelése a legfontosabb, a leghatásosabb eszköz a küzdelem sikerének az elérésére és ezt a célt minden erővel megközelíteni hazafias kötelesség minden magyar hatóságnak.

Ebből a célból elrendeltem, — írja a miniszter — hogy a póttestparancsnokságok a mögöttes országokban szolgáló minden nélkülözhető katonát a folyó évben is a különböző gazdasági munkák elvégzésére szabadságoljanak és a szükséges munkásosztásokat állítsák ki.

— A mezőgazdasági munkáknak katonai kézi- és igaerőkkel és a tennálló törvényes rendelkezések, valamint a m. kir. miniszterium és a földművelésügyi miniszter urnak rendeletei értelmében igénybe vett közerővel való elvégzése állami létkérdés.

— Ennélfogva elvárom az összes közgazgatási hatóságoktól, a törvényhatósági gazdasági munkabizottságoktól és községi mezőgazdasági intéző bizottságoktól, valamint a különböző gazdatársadalmi szervezetektől és mindazoktól a tényezőktől, melyek a mezőgazdasági termelést biztosítani hivatott mezőgazdasági munkák szervezésére is irányítására hivatva vannak, hogy a mező- és erdőgazdasági munkákra rendelkezésre bocsátott katonai kézi- és igaerőt, a lehető legcélszerűbben és legeredményesebben fogják felhasználni és katonai kézi- és igaerő szervezésére és felhasználására nézve előírt, valamint a különleges helyi viszonyoknak megfelelőleg kiegészíthető rendelkezéseknek tényleg érvényt fognak szerezni.

Csak az előírt, valamint az esetről-esetre a rendkívüli helyzetnek felismerése folytán keletkező kötelességeknek lelkiismeretes és odaadó teljesítése által egyetértőlegesen eljárással és tel-

jes megértéssel oldhatjuk meg mindazokat a nagy feladatokat, melyeknek megoldását a jelenlegi nehéz idők hazánk létérdekéért és jövőjéért folyó háború sikeres vitele és győzelmes befejezhetése érdekében tőlünk megkövetelnek.

A rendelet többi részében aztán részletesen közli a miniszter azokat az utasításokat, amelyekkel haladva remélni lehet, hogy a földek nem maradnak megműveletlenül, továbbá közli, hogy kik kaphatnak mezőgazdasági szabadságokat. A szükséghez és lehetőséghez képest szabadságoltatni fognak az önálló mezőgazdák és azok hozzátartozói, továbbá vincellérek, kovácsok, bográrok és kádárok. Minden egyéb legénység munkásosztagba osztatik be. A szabadságot kihallgatáson előterjesztett kérelemre engedélyezik, de a szabadság engedélyezése iránt sem kérvényt szerkeszteni, sem községi bizonyítványt kiállítani nem szabad. Azt a községi előjárócsót, amely ilyen kérvényt szerkeszt, vagy bizonyítványt állít ki, a legszigorúbban felelősségre vonják.

A munkásosztagok kivezényléséről intézkedik a továbbiakban a miniszter, aki pontosan körülírja a gazda jogait és kötelességeit, valamint a munkásosztagba beosztottak teendőit. Végül elrendeli a miniszter, hogy ott, ahol erre szükség van, használják fel a mezőgazdasági munkák elvégzésénél a fölmentetteket és esetleg a hadisegélyes asszonyokat is.

Négy arckép.

Az egyik német képes lapban ma az orosz forradalom négy vezető alakjának arcképét láttuk. Hosszasan és vizsgálódva szemlélgettük ezeknek a különböző gondolatoktól vezetett, egy célra törekvő embereknek az arcát s önkéntelenül is igazat kellett adnom azoknak, akik tudományt csináltak az arcvonások ismeretéből és tanulmányozásából. A négy forradalmár: Lwow herceg, az új orosz miniszterelnök, Gutschkow hadügyminiszter, Miljukow Pál tanár, a külügyek minisztere s végül Rodzianko Mihály volt dumaelnök, a tizenkettes dumabizottság jelenlegi elnöke. Keressük csak arcvonásokon azokat a nyomokat és kifejezéseket, melyekből kiolvashatók a mozgatóerőknek azt a tevékenységét, mely Oroszországot lángba borította, trónját ledöntötte s a romok felett új életet van hivatva teremteni.

Lwow herceg arca a legkevésbé sem oroszos arc. Magas homlok, szépen formált orr, összehúzott szemöldök, kissé lefelé hajló bajusz, ritkás körszakáll teszik jellegzetessé. Ez az arc a nagyműveltségű európai arc s a magas homlok mély gondolkodás tanujele. Figyelmesebb szemléllet után ez az arc határozottan Tisza István gróf ifjabbkori arcképére emlékeztet. A szemnek ugyanaz a szuró nézése, az áll energikus előtörése rendkívüli energiára vall.

Gutschkow tengerészeti miniszter arca az első pillanatra Harkányi János báró arcára emlékeztet. Keleties vonások, sűrű fekete körszakáll, mély szem, amelyek a legkevésbé sem vallanak határozott erre s forradalmi indulatokra. A tengerészeti miniszter tevékenysége eddig legalább nem is engedhetett erre következtetni.

Miljukow arcvonásából a legtöbb energiát olvashatjuk ki. A kerek arcot öszülő haj koronázza, mely alatt előreugró homlok sejteti a gondolkodni szokott térifü szellemi erőit. Az orr mellett lefelé húzódó erős és markáns vonások a belső indulatok gyakori elfojtására, az összeszorított fogsorok néma beszédére vallanak. Az élénken csillogó szem, mely a szemüvegén keresztül is élesen beszél, az érdek-

lődő és törtető férfiu legbiztosabb leleplezője. Ez a különös és eredeti arc rendkívül hasonlít a kolozsvári egyetem egyik tudós professzorának, az aradi állami főreáliskola volt tanárának Márki Sándor dr.-nak az arcára, aki ne vegye tőlünk rossz néven ezt a hasonlatot.

De talán egyik forradalmi vezetőembernek az arca sem hasonlít annyira tökéletesen és tipikusan az elmondottakra, mint Rodziankó, duma elnök arca egy aradi arcra. Rodziankó, ugyanis a megszólalásig utánozza az aradi kultúrpalota igazgatójának: Fényes Dezsőnek az arcát. Nemcsak az arc hasonlít a legelső tekintetre is feltűnően Fényes arcához, hanem az egész testtartás, a rövid nyak, a széles és felhuzott vállak és a kissé hajlott tartás is.

Ezek a szembeötő hasonlóságok egy pillanatra sem indítanak bennünket arra, hogy lawateri következtetéseket vonjunk — óh nem a forradalmi államférfiak, hanem — azok arcára, kikhez őket hasonlítottuk. Egyszerű szemlélődés eredményei ezek az idevetett mondatok, melyekből azonban mindenkinek jogában áll a tudományos eredményeket kihüvelykezni. A négy fényképet az Aradi Közlöny kiadóhivatala kifüggesztette.

IRODALOM ES MŰVESZET.

Színházi műsor:

Vasárnap délután három órákor, mérsékelt helyárrakkal: *Bőregér*, operett.

Este hét órákor rendes helyárrakkal: *Váratlan vendég*.

Hétén: Szendrei Mihály színészkedésének 30-ik évfordulója alkalmából a „Zita“-egylet javára (A. bérletszünetben) *Az államtitkár ur*.

Kedden: Csárdás királyné, operett először. (Kezdetre háromnegyed hétkor.)

Szerdán: Csárdás királyné, operett. (Kezdetre háromnegyed hétkor.)

Csütörtökön: Csárdás királyné, operett. (Kezdetre 7-kor.)

Fénteken: Csárdás királyné, operett. (Kezdetre 7-kor.)

Szombat délután 3 órákor ifjúsági és népies előadás, mérsékelt helyárrakkal: *Kőműves Kelemen*.

Este 7 órákor rendes helyárrakkal: *Csárdás királyné*, operett.

* A színház hírei. A jövő hét színházi érdekességei. A jövő heti műsort két kiemelkedő esemény teszi érdekessé. Az egyik a hét-
fői Allamtitkár ur előadása, amely Szendrei Mihály igazgató színészkedésének 30 éves évfordulója alkalmával ömeltősága Kintzig Jánosné védnöksége alatt álló „Zita“-egylet javára rendezendő jótékony előadás lesz. A másik kimagasló esemény a Csárdás királyné bemutatója. Lassan, szorgalmasan, de a legnagyobb lelkesedéssel készült a társulat erre az operettre, amely ugyszólván a legnagyobb sláger, ami eddig volt. A Csárdás királyné szövegírói Jenbach és Stein bécsi szerzők, és ezt a pompás szöveget Gábor Andor fordította magyarra és ezzel a legnagyobb bizonyítékát adta, hogy mestere az operett fordításnak. Az újdonság főszerzői: Horváth Mici, Járai B., Győző, Járai S., Polgár S., Várnai, Benkőné stb., egyik jobb, mint a másik, mindenki a helyén van. A Csárdás királyné keddtől kezdve megszokás nélkül sorozatos előadásban kerül színre. Egyelőre nem is lesz más darab, mint a Csárdás királyné, amelyhez új díszletek is készülnek, úgy, hogy a bemutató iránt a legnagyobb érdeklődés mutatkozik. A kiállítás fényes lesz. A darab előadása maga a legtekélyesebb. A Csárdás királyné első két előadása bérletszünetben lesz megtartva kedden és szerdán. — *Kérem.* Keretik a n. é. közönség, a Csárdás királyné első két előadására háromnegyed 7-kor megjelenni, hogy a zene szépségeit a később jövők ne zavarják.

* Az aradi zeneconservatórium április hó 25-én, vasárnap rendezi második jótékonycélu házi hangversenyét.

Szmrecsányi György fenntartja vádjait.

(A horvátok védekezése. — Teljes világosságot ígért a miniszterelnök.)

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

A képviselőház mai ülésén tiltakoztak a horvát-képviselők azok ellen a súlyos vádak ellen, melyeket a Ház egyik legutóbbi ülésén emelt ellenük Szmrecsányi György. A tiltakozás viharos közbeszólásokat és hosszabb vitát provokált, melyben Tisza István gróf miniszterelnök is felszólt.

Az ülést Szász Károly alelnök nyitotta meg. Mindenekelőtt bejelentette, hogy Sztörényi József ügyében az összehírdetlenségi bizottság az eljárást beszüntette, jelenti továbbá, hogy Hroljanovics Guido horvát képviselő napirend előtti felazolásra kért és kapott engedélyt.

A horvátok tiltakozása.

Hroljanovics Guidó beszédében kijelenti, hogy a horvát képviselők nevében szólal fel és hogy Szmrecsányi vádjaira gyors és erélyes vizsgálatot, még pedig bírói vizsgálatot követelnek. Kéri, hogy függesszék fel mentelmi jogukat, hogy Szmrecsányi vádjai és gyanúsításai tisztázást nyerjenek. Nem fognak azonban megelégedni, ha a bíróság kimondja, hogy a bűnvádi eljárás megindítására nincs ok, hanem ebben az esetben egy, az összes pártokból alakítandó parlamenti bizottság kiküldetését fogják kérni. Ezt már Szmrecsányinak is meg kellett volna tenni, de belőle nem a hazafiúi aggodalom, hanem a pártember beszélt, aki felszólalásával csakis a miniszterelnöknek akart kellemetlenkedni. Szmrecsányi különben téves információknak áldozata. Azt mondotta, hogy a horvát képviselők pénzt is gyűjtöttek a Narodna Obrának. Felvilágosítja a Házat, hogy ez nem a belgrádi Narodna Obrana volt, hanem Rauch báró úzérékedése miatt anyagi kárt szenvedett tisztviselők kártalanítására létesítették ezt az alapot és ennek a pénzalapnak adták a Narodna Obrana nevet, mert azt, hogy a pénzt miért gyűjtik, másképen nem lehetett kifejezni. Aki a horvát viszonyokkal akar foglalkozni, az legyen nagyon óvatos az információk elfogadásában. A Szmrecsányi-féle listáról először meg kell állapítani, hogy azt ki írta és hogy az honnan származik. Amíg ez nincsen megállapítva, ki kell jelentenie, hogy közönséges misztifikációról van szó. Felszólítja Szmrecsányit, hogy terjessze elő összes bizonyítékait, amelyekkel elősegíti az igazság kiderítését. Ez az eljárás fog illeni a magyar parlamenthez és a magyar nemzethez, amelynek főjellemvonása mindig a nyíltszívűség és az igazmondás volt.

Elnök. Vitának helye nincs, következik a napirend: a kivételes hatalomról szóló miniszterelnöki jelentés folytatódó tárgyalása, melyhez elsőnek Szmrecsányi György képviselő szólal fel.

Szmrecsányi tovább vádol.

Szmrecsányi György felolvassa újból interpellációjának szövegét, majd a miniszterelnöknek erre adott válaszából olvas fel és válaszol a horvát képviselőknek. Kétségtelen adatokkal tudja bizonyítani, hogy a horvát képviselők közt olyanok is ülnek, akiket a hazafeladás nyomtatékos gyanuja terhel. Kijelenti, hogy ő interpellációjában nem az egész horvát szerb többséget vádolta meg, amint az Hroljanovics beszédéből kiértezhető volt, nem a szabor többségét és ez ellen tiltakozik is. Neki a szabor többségét országában sem volt meg-

sérteni. Azokat vádolta csak meg, akiről hivatalos megállapítás alapján adatokat terjesztett elő. Nem tett általános gyanúsítást, mert tudja, hogy a horvát szabor többségéhez tiszteséges honpolgárok tartoznak, de ül ebben hat olyan ember is, akire vádját értette. Nem mende-mondák és nem denunciaciók alapján, hanem eljárt katonai hatóságok megállapítása alapján terjesztette elő adatait. A megszállott szerb területeken katonaságunk olyan iratokat talált, amelyek igen sokra nézve kompromittáltak. Pasics listája nem volt kitalálás és azt a katonai hatóságok találták meg. Ezt a listát elő kellett terjeszteni, mert hetven magyar alattvaló neve szerepelt rajta. Ha ezeket mint Pasics konfidensei tartották nyilván, alapos a gyanu arra, hogy ezek hazaárulók.

Felkiáltások a horvátok oldaláról: Mutassa meg a listát!

Bartos János: Már bemutatta a Házban!

Haller István: Majd a bíróság megállapítja!

Huszár Károly! Meg van a miniszterelnöknél!

Szmrecsányi György folytatja beszédét: Bemutattam egyszer adataimat. Menjenek Skerletz báróhoz, ott megtalálják, meg van a miniszterelnöknél is, de most nincs nálam.

Rajacsics József báró: Adjanak nekünk is egyet!

Szmrecsányi György: Ebben a listában hat horvát országgyűlési képviselő neve is szerepel, akik tagjai egyúttal a magyar országgyűlésnek is. Ezek az urak most itt ülnek. Ez a lista, ha nem is bizonyíték magában, van azonban olyannak a neve rajta, akinek viselkedése amúgy is gyanús volt. Ennek tisztázni kell magát.

Hroljanovics Guidó közbekiált: A Friedjung ügyben is voltak akták.

A horvátok soraiban nagy zaj.

— **Szmrecsányi György:** Ott van ezen a listán Surnin neve is, aki szintén itt ül a horvát képviselők közt. Surnin György leveleit egy szerb őrnagy levelezései között találták meg. A múltkor olvastam belőlük szemelvényeket. A Surninnál talált házkutatás alkalmával megtalálták lakásán az állami titkára kúlosot és találtak titkos irással rótt szerbiai leveleket is. Surnin benne volt egy szerb egyesületben, amelyben Pasics is és szerb magasrangú katonatisztek és politikai vezető emberek is benne voltak. Ezek közül többeket börtönre ítélték. Szükséges, hogy Surnin szerepe tisztázódjék. Bundeszavjevics Srvin horvát képviselő pedig a háború folyamán már börtönbüntetést ült le. Rajacsics pedig 1914. július 22-én, amikor már kétségtelen volt, hogy a Narodna Obrana szervezte és hajtotta végre a szerajevói gyilkosságot, itt a magyar parlamentben megvédelemzte ezt a Narodna Obránát. Azóta nyilvánosságra kerültek ezek a dolgok, Rajacsics azonban elmulasztotta tévedését elismerni és megvédelmezni magát. Ugy nyilatkozott Rajacsics, hogy úgy került a listára a neve, hogy megbízhatatlan ember Pasics szemében. A listán hetven név van, ezek közül hatnak nevét már nyilvánosságra hozta. Ezenkívül még hatvannégy van. Ezek között van Hrnkovics volt képviselő és Marukovics, akiről kitünt, hogy fizetést kaptak Pasicstól. Vannak olyanok, akiket az országban sem volt meg-

és olyanok, akiket felakasztottak. Mindenestre sajnálatos, hogy azok, akik Pasicsnak szolgálatot tettek és akiket ezekért el is ítélték azóta, ugyanebben a listában vannak. Visszatér ezután Surnin ügyére és kijelenti, hogy találtak jegyzőkönyvet is. A horvát képviselők oda nyilatkoztak, hogy a rendőrség nem tartóztatta le Surnint. Kijelenti, hogy Surnint letartóztatták és a bán intervenciójára szabadon bocsájtották. A rendőrség azóta állandóan sürgeti, hogy mi van ezzel az ügygel. De semmi sem történt. A bán ma nyilatkozik az egyik lapban. Kitér minden dologra, de a Surnin ügyről egyáltalán nem nyilatkozik. Két és fél év telt el és senki nem törődik megbüntetésével. A bán el akarta tussolni ezt az ügyet. Surnint el akarta vonni az igazságszolgáltatás elől, és ezzel a bán a haza és a király ellen büntetést követett el. A miniszterelnök erről az ügyről azt mondta múltkor válaszában, hogy nem tudott róla. Ez nem mentség, mert Surnin ügye köztudomású volt, és a lapok csak azért nem írhattak róla, mert a cenzura tiltotta. A bán esete ges jelentése nem lehet bizonyíték ebben az ügyben, mert a bán bűnrészességgel van vádolva.

Ország: zaj, percekig tartó ordítás.

A jobboldalon felugrálnak a képviselők és ezeket kiáltják: Hogy lehet ilyeneket beszélni!

Nem szabad ilyeneket mondania magyar független bíróságról. Mit akar, már a bíróságban sem akar megbízni?

Szmrecsányi György folytatja a beszédét és azt mondja, hogy a bán maga nem lehet bíró és a bíróságnak kell ebben az ügyben dönteni. De kijelenti, hogy csakis a katonai bíróságban van bizalma. (Nagy zaj.) Kéri, hogy az ügyet katonai hatóságoknak adják ki. Adatait különben a katonai vizsgálat anyagából merítette és ezek valóságáról meggyőződhetik a miniszterelnök, ha a volt pesti tereparancsnoknál Tretyánzskynál és Schweider tábornokoknál érdeklődik, végül sürgeti és követeli, hogy a kompromittált képviselők ellen minél előbb indítsák meg a bűnvádi eljárást, még pedig a miniszterelnök és a bán, mert ez nekik kötelességük.

Parlamenti bizottságot ígér a miniszterelnök.

Tisza István gróf miniszterelnök emelkedett ezután szólásra és válaszolt Szmrecsányinak. Kijelenti, hogy nem óhajt a kérdés részleteibe becsúszni. Nézete szerint a dolog nyilvános tárgyalása nem lesz hasznára az ügynek és nem fog célra sem vezetni. Mindnyájan egyetértenek abban, hogy erre az ügyre a lehető legrövidebb idő alatt világosságot kell deríteni. Szükségesnek tartja a vádak megismerhetőségét, amelyek felett az illető katonai hatóságok és szervezetek rendelkeznek. Az eddigi információk azonban nem elegendők a konkrét vád emelésére. Mihegyt az egész anyag együtt lesz, nyomban ki fog tűnni, vajjon szükség van-e a bűnvádi eljárás megindítására. De ha a nyomozás negatív eredményei fog vezetni és ha a bírói eljárás sem derítene teljes világosságot erre az ügyre, akkor egy megfelelő parlamenti bizottságot fognak kiküldeni (Élénk helyeslés.) az ügy megvizsgálására. Mert nemcsak bűnvádi, katonai, hanem politikai szempontból is rendkívül fontos, hogy megismerjük a teljes valóságot, hogy kiderítsük a teljes igazságot. A nélkül, hogy prejudikálni akarna a bevezető vizsgálatnak, kijelentheti, hogy Szmrecsányi vádjai semmiképen sem mondhatók bebizonyított tényeknek. Szmrecsányi arra hivatkozott, hogy adatai katonai vizsgálat eredményéből valók.

Erre csak az a megjegyzés, hogy nem szeretné és nem volna kelleme, ha a hadsereg tisztjei a raffinált titok tartó titkos rendőrségből állnának. Sokkal jobb, hogy a tisztakar minden naiv feljelentésre reagál.

Andrássy Gyula gróf közbeszól: Egy tábornoknak, aki kémkedési ügyekkel foglalkozik, annak nem szabad naivnak lenni.

Tisza István gróf miniszterelnök: Azok az urak, akiknél az ügy számai összefutnak, *kellő ítélőképességgel rendelkeznek* és jól tudják, hogy a hivatalos hatóságok mennyiszer lesznek zaklatva az alaptalan feljelentésekkel. Rendelkeznek azzal az emberismerettel, és azzal a helyi ismerettel, amelyre ebben és a hasonló ügyekben szükség van. Mert nemcsak itt a parlamentben, hanem az illetékes katonai hatóságoknál is hangoztatta és felhívta a figyelmet arra, hogy a délszlávpropaganda ügyében milyen piszkos és zavaros érdekei feljelentések tolnak be és ezekkel szemben a legnagyobb óvatosságra van szükség. Vannak olyanok, akik nem riadnak vissza a legpiszkosabb eljárástól sem, amellyel a magyarságnak ártanak és nem riadnak vissza attól sem, hogy ezzel egyeseket, vagy pártokat is befeketítsenek. Kijelenti ezután a miniszterelnök, hogy a Szurniu ügyben megtették a szükséges lépéseket, hogy minél előbb megkapják a szükséges információkat és reméli, hogy rövidesen tájékoztatni fogja a Házát. Addig pedig, amíg ebben az ügyben nem derül ki a teljes tényállás és valóság, kéri a Házát függesszék fel ítéletüknek megalkotását.

Ezután ismét Szerecsányi szólalt fel és azt kéri a miniszterelnöktől, hogy mikor lesz módja rá, hogy megtegye a felvilágosításokat.

Tisza István gróf miniszterelnök kijelenti, hogy ezt előre nem mondhatja meg, mindenestre igyekezni fog, hogy időt ne vesztesse és minél előbb megadassa a szükséges felvilágosításokat.

Rajacsics a fronton.

Rajacsics József báró volt a következő felszólaló. Kijelenti, hogy annak idején nem védelmezte volna meg a Narodna Obrana, ha akkor azt tudta volna róla, amiket ma. Hogy legutóbb azt hangoztatta, hogy ő szerb, azt ő csak azért tette, hogy rámutasson arra a nagy különbségre, amely az ő és Szerecsányi magatartása között volt. Én mint szerb... (A baloldalon heves közbeköltések és tiltakozások.)

Rakovszky István: Csak magyar képviselők vannak.

Rajacsics József: ...rokkant létemre szolgálattételre jelentkeztem, de Szerecsányi a Vörös Keresztnél keresett menedéket. A Szurniu ügyre tér át ezután és elmondja, hogy Szurniunál talált titkos irás nem az állami titkos irás kulcsa volt, hanem az akkori báni kormányé. Csakis a kulcs segítségével tudták megállapítani, hogy Raush báró báni pártjának megállapításakor mennyi pénzt használt fel. Véleménye szerint Szerecsányit téves információkkal ültették fel. Mondja meg, hogy kik informálták.

— **Hóbó, még mit nem!** — kiáltják a baloldalon.

Rajacsics: Különbösen is Zágrábban már nyomára jutottunk annak, hogy kik az informátorok.

Ezután **Poiónyi Dezső** kárhoztatta, hogy a horvát szabor kisebbsége több alkalommal olyan álláspontra helyezkedett, amely Magyarország közjogának szellemébe ütközik és sajnalja, hogy ez a szellem a szabor többségében is lábra kap. A kormányrendszer és főleg a miniszterelnök hibás ezekért. A jelentést egyébként nem veszi tudomásul.

Bródl Ernő az anya és csecesemő védelemről beszél. Az anyaság biztosítását követeli.

Az elnök ezután megszakítja a vitát és az ülés ezzel véget ért. A legközelebbi ülés esztendőre lesz.

A Ház munkarendje.

A Ház munkarendjének tervezete szerint pénteken délután befejeződik a vitát és kisebb jelentések letárgyalása után április 12-ig elnapolják a Házát, akkor formális ülés lesz, utána bizonytalan időre szünet lesz és a nyári ülésszak május végén, vagy június elején kezdődik.

Szerecsányi György a hadseregszervezésről interpellációt jegyzett be, melyet pénteken fognak tárgyalni.

H I R E K.

Kína szakított

Németországgal.

— **Bizonytalan az amerikai háború.** —

— **Saját tudósítók telefonjelentése.** —

Berlin. A kínai követ jegyzékét nyújtotta át a külügyi hivatalnak, amely szerint Kína a tengeralattjáró háború miatt, melynek következtében számos kínai alattvaló életét vesztette, megszakítja a német birodalommal a diplomáciai összeköttetést.

Haga. Washingtonból jelentik: **Németországgal** a háború elkerülhetetlen, a hadizenet a kongresszus egybeülése után meg fog történni. Minden nap entente-barát tüntetések vannak. Tizenötezer newyorki polgár **Wilsontól** a rögtönzi hadizenetet kérte.

Berna. A Wolf-ügynökség jelenti: Az Associated Press jelenti, hogy ma tette közzé a kormány a Caranzának szóló jegyzékét, amely visszautasítja azt a javaslatot, hogy a somlegések kivétel nélkül becsússzanak ki a hadiszerkezére és ezzel Európát látkére kényserítsenek. A kormány az intézkedést azzal indokolja meg, hogy ezidő szerint nincs remény a békére.

— **A Király Mária Terézia rendjele.** Bécsből jelentik: **Jenő** főherceg hadseregpáncsok ma megjelent a királynál és a páncsoknoksága alatt álló hadvezérek és katonák nevében átvittotta a Mária Terézia rend nagy keresztjét, amelynek háttáplán a következő ajánló sorok vannak: Az Olaszország ellen való támadás rohamos erővel győzelmes vezérének örök hősiességét és hálával. **Jenő** főherceg tábornagy, hadseregpáncsok. Val Suggana, 1917. január 17.

— **Nir Frigyes Károly hercegről.** **Amsterdam**ból jelentik: A Reuter ügynökség jelenti, hogy a legutóbbi leltt repülőek közt volt **Frigyes Károly** porosz herceg is. A Reuter távirata ezt a kifejezést használja: *One of the aviators bagged yesterday.* Bagged szónak két értelme van. Az egyik szerint eltűnt a másik szerint fogoly.

— **A vasvitéz leleplezésének programja.** A Kossuth-asztaltársaság nagy körültekintéssel készít elő a vasvitéz leleplezésének hazafias ünnepeit, amely az aradi közönség husvétünnepét még szebbé és felemelőbbé fogja tenni. A rendező-bizottság úgy határozott, hogy a leleplezést megelőzőleg a kulturpalota nagytermében matiné rendez, hogy ezzel is hozzájáruljon az ünnepély fényéhez. Fél tizenegy órakor fog kezdődni a matiné, amelynek műsorát a katonazenekar fogja megnyitni. A rendezőség meggyerte **Zombory Andor** kiváló poétát alkalmi költemény megírására, amelynek elszaválására **Szendrey Mihály** vállalkozott. Tetszetős száma lesz a programnak **Ottovay Manika** és **Gerő Ilonka** magyar toborzója. Az ünnepi beszédet **Nagy Sándor dr.** Arad kiváló szónoka fogja mondani. **Varady Margit**, a színtársulat kitűnő tagja népdalokat fog énekelni. Két tehetséges diák: **Keppich Iván** és **Nagy István** játsszanak. Fél tizenkettőkor a Kossuth-szabóerő,

felállítandó vasvitéz leleplezése és a szegrek beveretése következik szintén ünnepi keretek között. Itt szintén játszani fog a katonazenekar és a polgári fiúiskola énekkara alkalmi, dalt fog énekelni. A matinéra néhány nap L. piva lehet jegyet váltani 3, 2, 1 korona árban. A diákjegy 50 fillér.

— **Elrejtett szalonnakészletek.** Ma délután egy rendőri bizottság mintegy huszonöt ezer korona értékű szalonna készletet foglalt le Aradon, melyet annak idején elmulasztottak bejelenteni. **Weil Károly dr.** rendőrbíró vezetésével eljáró bizottság körülbelül 30 métermássa elrejtett szalonnának jött a nyomára. Névtelen feljelentés adta tudtára a rendőrségnek a rendeletet kijátszó hentesek neveit.

— **Nem lesz piros tojás.** **Varjassy Lajos** polgármester az Országos Közélelmezési Hivattal 25.000. számú rendelete folytán közhírré teszi, hogy a tyuktojások és mindennemű baromfi tojásoknak a husvétünnep alkalmából szokásos festés, vagy hasonló kikészítése, továbbá az ily festett és kikészített tojásoknak forgalomba hozatala az ország egész területén tilos. Aki jelen rendelkezést megszegi, amennyiben eselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik az 1123—1916. M. E. sz. rendelet értelmében kihágást követ el és az 1914. évi L. t.-c. 9. paragrafusá értelmében két hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetetik.

— **Előadás.** Az „Összetartás” szabadkőműves páholy holnap, azaz vasárnap délután fél öt órakor tartja a város háza dísztermében ez évi második nyilvános előadását. Az előadói székben **Szavay Zoltán**, a temesvári kereskedelmi és iparkamara nagy képzettségű titkára fog ülni s tájékoztatni fogja Arad közönségét Délmagyarország balkáni érdekeiről, különös tekintettel Arad viszonyaira. Az előadáson nincs belépő díj.

— **Eljegyzés.** **Kadinszky Jenő** ma tartotta eljegyzését **Hász Böszökevel.** (Minden külön értesítés helyett.)

— **Bab árusítás.** Mivel a burgonya szállítványok a tengerforgalomban mutatkozó zavarok folytán a rendes időben nem érkeznek meg, ennél fogva akként intézkedtem, hogy mindazon kerületek lakossága között, kik a múlt heti burgonya kiosztásban nem részesültek, a megrendelkezésemre álló bab mennyiséget osztom szét. Felkérem tehát a II., III., V., VIII. és IX. kerületekhez tartozó kereskedőket, hogy a bab utalvány kiváltása céljából hétfőn délelőtt a közlelmezési hivatalban jelentkezzenek. A nagyközönségnek pedig tudomására hozom, hogy az élelmiszer igazolvány második számú szelvénye váltható be ezen élelmicikkekre, egy adag 20 dekában és ennek kicsinybeni ára 16 fillérben állapított meg. Figyelmeztetem továbbá az összes kereskedőket és pékeket, hogy a heti liszt és kenyér kiosztás minden hét esztendőre veszi kezdetét és hogy ezen határnapot pontosan tartsák be, senkinek a liszt és kenyér szelvényét előre ne váltsák be, mert az által kihágást követnek el és a 2606/1917. pm. számú hirdetményben foglalt rendelkezés szerint nemcsak hogy meg fognak büntetni, hanem tőlük az árusítás joga is el fog vonatni. **Exterde Kálmán** báró.

— **Unger Mór növendék-hangversenyének elszámolása.** Felülfizettek: Özv. báró **Andrényi Károlyné** K 50, özv. **Goldschmidt Mihályné** K 20, **Gutzjahn Mihály** K 20, **Wadowszky Gusztáv** K 10, **Ilői Adler Tibor** K 10, **Ring Géza** K 15, **Kara Győzőné** K 6, **Steinitzer Jenny** K 5, **Burrián János** K 4, **N. N.** K 3, **Lendler Rezső** K 2, **N. N.** K 1,20, **N. N.** K 1 és **Schwartz Gusztáv** K 1. A hangverseny tiszta jövedelme K 1263.80 volt, melyet ez uton is hálásan köszön és nyugtat az Aradvárosi Vöröskereszt választmány elnöksége nevében **Vásárhelyi Janka** elnökő és **Hász Erzsébet** alelnökő.

— **A Magyar Királyi Pólyam- és Tengerhajózási Társaság** közhírré teszi, hogy vegyeshajó járatot Vukovar és Ujvidek között az országos kincstár szolgálatára szolgálatra

FOG- tömések, aranyból, platina, arany és ezüst, amalgamból és a fog színévé azonos porcellánból.

FOG- koronák, hídak, egész fogsorok szájpádás nélkül aranyból, platínából vagy porcellánból.

FOG- kővel citatoltása, foga lehorpósítása és hibás fogsorok átalkotása, valamint javítása.

FOGHUZAS. Tízéves fogtechnikai gyakorlatom, amelytől állt Berlin, Lipcse, Brüsszel és Londonban, nemkülönben Amerikában a leghíresebb fogspeciálistáknál mint asszisztens működtem, továbbá tekintve azt, hogy műtermem a legújabb legelőkelőbb műszereivel van felszerelve, elég garanciát nyújt, hogy még a legkényesebb esetekben is a legteljesebb mértékben megtehetőek.

Telefon 767. szám.

JACOBI GYULA vizsg. fogtechnikus Szabadság-tér 4. Bejárati Eötvös-utca 17.

fogadta a hadvezetőség, merész elszántsággal megsemmisíti az öldöklésre hivatott robbantószer receptjét. — Vasárnap az Apolló a „Kisértet a lápon” című szenzációs Nordisk detektív-dramát vetíti. Az előadások sora 2 óraker kezdődik.

* **Egy viharos élet.** (Amerikai sorozat I. az Urániában.) Egy idegizgató amerikai drámát mutatott be tegnap a színház, mely az amerikai klubok forró, bűntermelő életéből veszi tárgyát. Ebben az idegtépően ingalmas filmben a szenvedélyek csapnak össze a józanossággal s az elvakultság lesz urrá a becsületes erkölcs felett. Mintha felbomolna az erkölcsi világrend, mintha szabadjára engedve ezer és ezer ösztön dus lakomát ülve keresne új áldozatot, úgy tükröződik vissza lelkünkben ennek a borzalmas történetnek egyes jelenete. Az ember szédül-kábul, hihetetlenül csóválja fejét, nem tud nyugalmat parancsolni érzéseinek, amikor amerikai hidegvérűséggel és ötlelességgel jelenetről-jelenetre jobban és jobban felkorbácsolja az idegeiket. A kép negyedik felvonása egyenesen olyan, a melynél borzalmassabbat, szebbet, idegizgatóbbat és idegtépőt még nem is láttunk. A mozi nagyközönségének csodálatosan jó idegei vannak, mindent nyugalommal tud már elviselni. Az amerikai sorozat többi képét nagy érdeklődéssel várja a közönség. *Monna Vanna* drámai történet legközelebb az Urániában.

* **Szibéria az Arany-sorozat III. filmje vasárnap az Erzsébet-mozgósínházban.** A leher cár birodalmát, Szibéria végtelen hómezőit és megdöbbentő képeit hozza elénk a természet valódi színpompájával e csodás film. Az öt felvonásos dráma meseszövege rettenetes útveny a zsarnok orosz uralomnak. A korrupció, az embertelenség, a zsarnoki uralom utain vezet végig az idegizgató érdekességgel megírt dráma, amelyben a nézőközönség nem tudja előre, hogy mi lesz a cselekmény fejleménye, hanem minden jelenete a váratlan meglepetés lesz a nézőre. A dráma ötödik felvonásának a tartalmát teljes lehetetlen leírni, oly lebilincselő és megragadó. Az ártatlanul száműzésbe hurcolt szökevények menekülése páratlanul áll az összes eddig bemutatott hasonló felvételek között.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Aradon, 1917. március 25-én, vasárnap:
C) Bertet. C) Bertet.

A váratlan vendég.

Színmű.

Kezdeté 7 óraker.

A szerkesztésért felel:

Rudnyánszky Endre távollétében:
Stauber József.

NYILTTÉR.

(Az ezen rovat alatt közölttekért nem vállalunk felelősséget.)

Női kalap-modell ház.

Értesitem a n. é. közönséget, hogy a Salacz-utca 4. szám alatti lakásomban, régebbi szokásom alapján egy minden igénynek megfelelő

női-és gyermekkalap szalónt

nyitottam. — Alakítások izlésesen készülnek, nagy választék legfinomabb gyászkalapban. Becses pártfogást kér

1992

Schwarz Samu
Salacz-utca 4. szám, I. em.

APOLLO SZÍNHÁZ.

Március hó 25-én, vasárnap

Az idény leghatalmasabb detektív filmje.

Kisértet a Lápon.

Detektív dráma 4 felv.

Főszereplő:

MAX LANDA.

Az előadások vasár- és ünnepnap 2, 1/4, 5, 1/7 és 1/9 óraker, hétköznap: 1/2, 5, 1/7 és 1/9-kor kezdődnek és nem folytatólagosak.

Jegyek előre válthatók d. e. fél 11-12 óráig a pénztárnál.

41

Van szerencsém a n. é. vendégeim szives tudomására hozni, hogy **folyó hó 28-án**

üzletemet megnyitom.

Teljes tisztelettel

Gellért Samu, Pankota

2014

Fehér Kereszt utca 4.

Tavaszi gőzekezesántást és kultivátorozást Kemna-féle új kultivátorral vállalok.

Érdeklődőket kérem a buzásági gazdaság intézőségéhez fordulni. (Telefon 425 P. utca Arad Gáj.) 1657 Erdélyi Márk.

Szőlősgazdák

figyelmébe ajánljuk

PEROCID

tiszta német gyártmány — gar. 45% — a miniszterium által ajánlott egyedüli megbízható kékkő pótlószert, permetezésre, — napi áron.

RAFFIA

I. Mayunga, szép fehér hosszú szálu minőség, — ered. bálákban és kúnerve, — napi áron.

Hypermangan-káli

fürt peronospora és lisztharmit elleni védekezésre, napi áron. 1199

Vojtek és Weisz, Arad.

Nagyon szép fehér paraffin

gyertyát

vegyes beosztásban 6-80 koronaért különként frankó Déva, postai csomagokban és belső hadszínterületre is szállít

Gonda Nándor

áruforgalmi vállalata, Déván. 1159

Néhány métermázsa makói elsőrendű

dughagymát

értékesít métermázsanként 1250 koronaért.

1989

Hámori gazdaság

Deák Ferenc-utca 3.

Hölgyek, urak figyelmébe!

Már megérkeztek a legújabb modell tagál női és leányka formák. Szalmakalapokban nagy választék. Férfi kemény és puha nyulszőr kalapokban nagy raktár. — Női tagál vagy szalmakalapoknak átvarrását és festését a legújabb modell után elvállalom. 1791

Tisztelettel

Bittenbinder Konrád

Első aradi villanyerőre berendezett kalapgyártás
Deák Ferenc-utca 42. sz. Fehér Kereszttel szemben.

Dékány-tele

Medicinal Cognac

tiszta borpárlat viszonteladók részére: 2021

Erdélyi Tivadar

kereskedelmi ügynökségénél
Arad. Telefon 11-48.

Dr. Palócz

k. egészségügyi tanár v. kórházi speciálista orvos

Budapest, IV., Károly-kö-út 2. sz.
Sok évi óriási speciális praxisa folytán teljes biztonsággal felismeri és kigyógyítja, a úgy férfiaknál, mint nőknél a titkos és nembetegségeket, valamint az azokból származó összes bajokat. Rendel. hétköznapokon d. e. 10-12, d. u. 3-5 óráig. Ha személyesen lehetetlen volna megjelenni, válaszbelveges levélre szívesen ad díjtalan felvilágosítást arról, hogy otthoni kúrálva hogyan szabadulhat meg gyökeresen a bajától. 6911

A BUDAPESTRE UTAZÓK

FIGYELMÉBE!

Teljesen átalakítva megnyit az **Excelsior Pensió**, Budapest, Pappnövelde-utca 8. szám. Rövidebb és hosszabb időre kapható lakás, teljes pencióval. **Alacsony árak, izletes ételek és tiszta szobák**

1 milliót
2 könyvereményben
3 év alatt
fizetett ki a temesvári osztálysorsjegy
16 életrésztő, a

Temesvári Bank és Kereskedelmi R. T.

Váltóhízlét Belváros: Jenő herceg-ter 3/a
Józsefvárosi fiók: Kossuth Lajos-u. 11.
Gyárvárosi fiók:
Fő-utca 23. Városi bérpalota.
Még pedig:
a 107203. sz. sorsjegy K 600.000,
a 10831. sz. sorsjegy K 400.000,
összesen egy millió.
Uj játék április 13-14. kezdődik.
Ostálysorsjegyek már eredeti árban kaphatók: 1953
1 egész 1 fél 1 negyed 1 nyolcad
K 12- K 6- K 3- K 1-60

Legjobb fogviz

több nemzetközi kiállításon legmagasabb kitüntetésekben részesült.
500 koronát fizet annak, ki használata mellett, tívege 1-20 kor. valaha ismét fogfájást kap, vagy a szaja bűlik. Ed. Bartilla-Winkler utóda L. Plan Wien, X., Götter-gasse 7. Kapható minden gyógyszerárban és drogueráriában. Aradon: G. Földes Kálmán, Deák Ferenc u. 11. sz., Hehs Vilmos, Butthyány-u., Hajós Árpád gyógyszer-tárolás és Vojtkó és Weisz drogueráriájában. Vidékre - ahol nem kapható - küldök 7 üveget **8-40 K.** bementve. Kérjék mindenütt utárrózzottan Bartilla-téle fogvizet. Hamisítványok tetelentől jól díjaztatnak. 577

Ajánlok kötelezettség nélküli azonnali szállításra:

- Rum,
- Szilverium,
- Törköly,
- Seprű,
- Likör

compozitók és eszenciák az Arad, I-a minőségben a 16 kor.

Szemző Armin

árügynökség és bizományi raktára Aradon. Interurbán telefon 592 szám. 1955

Hirdetmény.

A Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete évi rendes közgyűlését

f. é. április hó 15-én d. e. 11 órakor

tartja meg Budapesten, az intézet saját házában, V., Géza-utca 2. szám alatt.

NAPIREND:

1. Az évi üzleteredményről szóló igazgatósági és felügyelő-bizottsági jelentés tárgyalása.
2. A zárómadások felülvizsgálása és az évi mérleg megállapítása.
3. A tiszta jövedelemről való rendelkezés.
4. A kilépés, illetőleg elhalálozás-folytán megüresedett három igazgató-tagsági hely betöltése.
5. A felügyelő-bizottság tagjainak megválasztása és díjazásának megállapítása.
6. Esetleges egyéb indítványok.

Az alapszabályok 27. §-a szerint az adósok is tagjai lévén az intézetnek, magukat a közgyűlésen az alapszabályok 28. §-a értelmében törvényhatóságunként választott megválasztottakkal által képviselhetik, s záloglevélkölcsönök együttes összegének minden 500.000 K-ja után egy-egy képviselőt választhatnak, azonban kizárólag csak az intézeti tagok köréből.

Felhívtnak ennél fogva Aradmegye területén lakó intézeti adósok, hogy amennyiben magukat a fentfoglalt rapon tartandó rendes közgyűlésen képviselőként óhajlják, az általuk összesen felvett 4.220.400 - koronányi záloglevélkölcsön után 8 képviselő megválasztás céljából 1917. évi április hó 1-én d. e. 10 órakor Aradon, Dr. Robitzek Ágost intézeti ügyésznek Weitzer-utca 10/a. sz. irodájában tartandó választó-gyűlésen megjelenni s részvétel jogosságuk igazolására írásbeli könyvrület magukat hozni szíveskedjenek.

Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete.

2001 (Utánnomás nem díjaztatik.)

EMBEREK! URAIM!

akarnak-e kitűnő alkalmi vételeket csinálni?
Figyeljenek csak ide! Van itt minden!

Eladó 407 katasztrális holdas, csoda berendezésű birtok Temes megyében, uri kastélylyal, hagyatékostályozás miatt!

395 holdas berendezett mintagazdaság Ugoesamegyében, ára katasztrális holdanként potom 600 korona!
95 holdas birtok, épületek nélkül Szilágymegyében!
21 kat. hold Erdélyben, kincstári telepítés, beltelekkel, épületekkel, üzlet-italméréssel. Ara az egész mindenségnek 19 ezer korona!

Eladó Kassán egy 8 lóerős, üzemképes oséplógarnitúra és a

Bácskában egy hatalmas épület, vendéglő, kávéház, szálloda, mozi, színházzal. Evtizedek óta a Bácska egyik legjobb vidéki üzlete, öregség, kimerülés végett eladó! Aranybánya!

Komoly érdeklődőknek a legnagyobb készséggel nyújt felvilágosítást a Nagy Lajos országos adósvételi vállalatának központi irodája Debreczen, Csapó-utca 19. Telefon számok: 13-76 és 14-30. E vállalat 16 év óta áll fenn, alapköve a becsület volt. A vevőknek egyetlen fillér közvetítési díjat sem kell fizetniük. 1956

Eredeti Florenai után
első termésű
seprő cirokvető-mag
kapható: Rozenthal Sámuel,
1988 Deák Ferenc-u. 4.

National Ellenőrző

pénztárakat
megvételre keresek.
Írásbeli ajánlatokat
kér pentekig
Berger Ede
Központi Szálloda. 1976

Szavatolt,
kömentes
mész

waggon rakományként és kocsi számra kapható napi árban.

Motorka Romulus

Almásreges.
Ugyanott kapható 1300 hektóliter bor. 2019

Felter Teréz kozmetikai intézete

Forray-utca 4. szám.
Legmodernebb szépségápolás. Szépítő, májfoltos, mitesszeres, pattanásos arcot széppé, ráncos, öregedő arcot simává teszek. Szemölcsöt, hajszálakat fájdalom nélküli végleg eltávolítok. Vörös orr s keákezelés, arc-bőrkápolás. Arcmassáže jutányos bérletben. Hajmosás, ondulítás, hajfestés Hanna festékekkel, manióőr. Szerek szétküldése vidékre is. 521

Felter Teréz,
Arad, Forray-utca 4. szám, I. em.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy miután a Magyar Királyi Pénzügyminisztérium ellenőrző közegei a Magy. Kir. Szab. Ostálysorsjáték (XXXVII. sorsjáték) I. osztályára szóló sorsjegyeket felülvizsgálták, azok a főárusítóknak árusítás végett kiadattak.

Az I. osztály huzása 1917. április 13. és 14-én tartatik meg. A huzások a Magyar Kir. Lottó-jávedéki Igazgatóság, mint azami ellenőrző hatóság és királyi közjegyző jelenlétében, nyilvánosan történnék, a huzási teremben. Sorsjegyek a Magy. Kir. Szab. Ostálysorsjáték valamennyi árusítótnál kaphatók.

Budapest, 1917. évi március hó 18-án

Magy. Kir. Szab. Ostálysorsjáték Igazgatósága.
Tolnay. Hazay.

Apró hirdetések:

Házasság.

Középkor

altiszt, polgári életben aljegyző, házasság céljából megismerkedne hozzáillő 20-40 éves hajadon vagy özvegy nővel. Teljes című levelek „Nősülendő” jelisére a kiadóba. 2010

Levelezés.

„Aktívus.” 2011

Nemzeti asszonyka

őszinte korosabb helybeli vagy vidéki gavallér uriember tisztességes barátságát keresi legszigorúbb diszkreció mellett. Leveleket „Március” jelisére a lapban jelezni 1963

Alkalmazást keres.

19 éves hadmentes

érettségizett fiatalember megfelelő irodai alkalmazást keres. Lakatos Mihály, Mária-radna. 2003

Hadmentes gépész-keverés.

több évi gyakorlati, jó bizonyítványokkal, április 1-re állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 1904

Hadmentes

gazdasági ispán, ki a konyhakertészethez is ért, azonnali belépésre állást keres. Cím a kiadóban. 1932

17 éves

róm. kath. fűszer, rőtös és vegyeskereskedő segéd azonnali belépésre állást keres. Fizetési igénye 60 korona és teljes ellátás. Cím: Ternesz János Magyar-récsa. 1950

Alkalmazást nyer.

Szűke

neben meiner 16 jährigen Tochter eine sehr Gehildete Frau, die die deutsche Sprache vollkommen beherrscht. Adresse Erzsebakörut 2. 1988

Jóbb leány

szobaleányt keresnek. Széchenyi-utca 2. szám, I. e., ajtó 5. 2016

Fűző mindezzel

keresnek azonnala, magas fizetéssel. Boros Benitér 10. sz. 2013

Könyvelő

Jó fi vagy nő, önálló munkakerő, aki a kért könyvelésben gyors- és gépirásban gyakorlati bir és már huzamosabb ideig működött egy helyen. Felvételük ajánlatokat „Fűszernyikerekedő” jelisére a kiadóhivatal továbbít. 1994

Nevelőnő

keresnek 15 éves leányka mellé. Csak elsőrangú komoly tanács ajánlkozása vehető figyelembe. Cím megudható a kiadóhivatalban. 2000

Irodai gyakornok

fiatal, jó írásu, alkalmaztatik Bloch H. papírüzletében. 2006

Házmentert keresek

április elsejére kétmeletes bérházhoz. Dr. Lukácsy Lipót ügyvéd Arad, Forray-utca 2/a. sz. 1921

Bejáró

takarítónő felvétetik. Petőfi-u. 1., II. emelet 33. 1946

Bejárónő,

ki padló fényesítéshez ért, jó fizetéssel felvétetik Batthyány-utca 23., I. em. 3789

Ingatlan.

Üzleti ház,

jóforgalmu helyen, melyben fűszerüzlet és vendéglő helyiség van, nagy vevőkörrel rendelkezik, eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2012

Szűke

5/4 hold, Arad mellett, eladó. Lajta József, Osztrák-magyar bank. 2016

Eladó

3 kétszobás lakásból álló, jókárban levő, részben adómentes ház, szép szőlőkerttel és gyümölcsfákkal. Dezső-utca 5/c. szám. 1986

Gyerekek

4 hold szőlő a hegyen, közel a villamoshoz, kolina- és pinceber ndezéssel, Aradon, Varjassy Lajos-utca 142. számú, gondozott ház 4 lakással, villannyal, eladó. Tudakozódni ugyanott. 1937

200 □-öles éres talék

a város központjában, ugyanott egy kereszt-huros mahagoni zongora eladó. Cím a kiadóban. 1691

Eladó

a Mésienői járásban Köröscsente községben egy 100 holdas birtok, melynek fele szőlő, fele lőtűző mező a hozzá tartozó gazdasági épületekkel. Kaufman Sándornál, Arad, Munkácsy Mihály n. 3. Ugyanott a Varjassy Lajos u. 159. sz. ház is eladó. 1993

4 szobából álló

magánház, kerttel, villanyvilágítással, csatornázással, eladó. Kálmán János-utca 23. Rózsner Edéné. 1999

Péter-utca 2/c. számú

új, adómentes modern ház eladó. 1997

Házát megvételre keresek.

lehet 3-4 lakással, Orczy-, Erdelpacher-, Dezső-, Török Gábor-, Wesselényi-, Varjassy József-utcaiban. Cím a kiadóhivatalban. 2004

Eladó

Gál László-utca 17. számú magánház. 1967

Varjassy Lajos-utca 163.

szűke ház kedvező feltételek mellett eladó. Fenyőácsi utca Argyelan D. me-terné K. utca Lajos utca 49. 1694

Ház eladó

Ferenc tér közelében szőlő és gyümölcsösökkel. Cím a kiadóhivatalban. 1660

Eladó

Varjassy József-utca 20., Munkácsy Mihály-utca 5. és 6. számú házak. Bővebbet Porczán Lajosnál, Bocskó-utca 1999

Eladó

a Bercsényi-utca 44. számú — minden modern kényelemmel, 3 szobás lakással bíró, a Szabadság-térhez közel fekvő — új urí magánház. Cím a kiadóban. 1936

Eladó házak.

Purly Lajosné u. 77-79. számú ház nagy nyersütővel és istállóval, Mihály-utca 11. számú ház, beültetett szőlővel, eladó. Goldschmidt Sándor Arad, Minorsz-palota. 1949

Egy emeletes bérház

teljesen jókárban tartott 10 lakással eladó. Szél-utca 2b. 1425

Varjassy Lajos-utca 159. számú

újjonnan felépített modern sarokház, nagy telekkel, eladó. Bővebbet ugyanott. 1980

Flórián-utca 35.

ház eladó, bővebbet ugyanott a házmes-ternél. 1682

Gyógyászat.

Ruh és viráktettség

elleni fehér kenőcs kapható Ferenc-téri Vajdits-gyógyászatban. Kis tégegy 1 korona 50 fillér, nagy tégegy 3 korona. 6171

Üzletek.

Deák Ferenc-utca 7. szám

alatt egy minden üzletnek alkalmas üzlet-helyiség azonnali kiadó. Bővebbet Diamant műszeresnél. 1996

Üzlet-helyiség kiadó

Szabadság-tér 5-6. szám. Bővebbet Ham-mer Vilmos villanyműszeresnél. 1023

Miklos Kelemen-utca 27. szám

alatti üzlet-helyiség, azonnali kiadó. Bő-vebbet ugyanott, esetleg Häfler Adolfnál, Fiuma, Via Belvedere 332/2. 1856

A légió legfelsőbb részén

egy igen jóforgalmu esemény- és ételmező üzlet, betegségek miatt, ked-vező feltételek mellett eladó. Cím a kiadó-hivatalban. 1940

Lakást keres.

Keresek

május elsejére egy mode n két vagy há-rom szobás lakást, fűrdőszobával. Cím „Chic” uri divat üzlet. 2008

Földműves 3 szobás

lakást keresek. Címeket a kiadóhivatalba kérek. 1611

Budapesti szobát

fűrdőszoba használatra — esetleg ellátás-sal — keres, főut közelében, hivatalkon. Ajánlatokat a kiadóba kér. 1971

Kiadó lakás.

2 szobás lakás

utcai szoba, villannyal és központi fűtés-sel, Boh. s palota, II. emeleten kiadó. Bő-vebbet a házmesternél. 1990

Uj esztendő

elegánsan burkolozott kőbőrbejárta szoba azonnali vagy elsejére kiadó Flórián-utca 7. szám 900

Boros E. néni 1/a. sz.

alatti több kisebb lakásból álló házam május 1-től bérbe kiadó. Cukor László, fakerekedő. 1251

Két batorozott

szoba garcon lakással április 1-re kiad. Cím a kiadóhivatalban. 1933

3 szobás

utcai lakás, csukott és nyitott erkélye, május 1-re kiadó Boros Benit-ter 20. Bővebbet Laender iroda Teleou szám 6. 1976

Vétel és eladás.

Veszek

bármilyen pezsgős dugó, 30 filléért dar-oltt. Vidékre, utazásokra csomagban ködhetik. Krausz Henrikné Arad, Bocskay-tér 5. sz. 1902

Szalonasztal

barok stíj, frész színű seym, majdnem új, eladó. Zsigmondháza 31. szám, a községára mellett. 2018

Olcsó szálka.

Tíz wagon prima száraz, vastag dorozafa, erősen fűszere az tizeröt wagon lábun álló olkuta, két évi lltási joggal, össze-sen haterer koronáért eladó, vasuti állo-mástól e y kilométer távolságban, kavi-csos utca szállítható. Cím a kiadóhiva-talban. 1985

20 Hl. ópálesi hegyi bor

eladó Zabán Jánosnál, Varjassy Lajos-utca 37. 2017

Tavaszi kosztüm

tegethoi, középtermetre, 50 koronáért el-adó. Alsu nincsen. Megtekinthető 3-4 óra között. Cím a kiadóban. 2031

Eladó

egy kevésbé használt könnyű és egy ne-héz Steier-kocsi, egy csukott barát és egy parasztszék Lapuska Demeternél Arad-Séga, Péczai ut 6. 1968

Eladó

Hoffler és Schrantz gyártmányu erős ma-gasjáró 6-os cséplőgarnitúra Kredler Li-pótnál Ujszentanna, Aradi-ut 965. 1953

Gépek

kevessé használtak, bevonulás miatt eladó-k és pedig 1 db 8 HP. Wohanka féle nyers-olajmotor, 1 db 2. sz. darálógep napi 40 mm teljesítményű, 1 db dinamógep és 1 db tizedes mérleg akár egyült akár kü-lön-külön. Cím a kiadóban. 1959

Két jól éneklő

kanári madár eladó. Flórián-u. 7. 2005

Keltessék hangu

zongora eladó. Kossuth-utca 37-38. sz., Dózsa-ház. 2007

Kevésbé használt

palisander ebéltő, férliszoba garnitúra és egy fényképező gép eladó. Cím a kiadó h.vatalban. 2037

Faragott, matt

hálószoba berendezés eladó. Lather-utca 2. szám. 2009

Egy komplett

Elgé-Goumont-féle mozgófénykép vetítő-gép 2 méter széles, ugyanígyen hosszú és magas vaslemezről készült vetítő ka-marával és néhány száz méter film el-adó. Cím a kiadóhivatalban. 1587

Mérges házóró kutya

magvételre keresnek. Megbeszélési lehet Miklós-utca 12., háztulajdonosai. 2002

4 jászai

vizimalom, nagyobb városban eladó. Ér-deklődők forduljanak Simaia András ma-tomszerelőhöz Arad, Thököly Imr.-utca 46. szám. 2034

Veszek

koronázási bélyegeket és egész gyűlte-ményeket. Könyvtárak és egyes köry-veket. Kérpei könyvkereskedés. 901

Eladó

ömör lögyfa íróasztal, könyvszekrény, kredenc és szalonnakarantura. Petőfi-utca 1. II. em. 33. Megtekinthető 11-től 1-ig. 1647

Jókarban levő cimbalom

és cimbalom iskola eladó. Cím a kiadó-hivatalban. 1979

Mozik bevezetés

4 hónap használt, bevonulás miatt eladó, mely áll 1 db 8 HP. nyersolajmotorból, 1 db dinamóból motorvagy kapcsoló táblával, 1 db Ermsmann féle mozigeppel. Cím a kiadóhivatalban. 1900

Veszek

a legmagasabb árban uraktól levett férfi ruhát, mindentelét egyaránt valamint használt bútort. Vidékre is megyek. Mielier Ignáz Bocskó-utca 1. 761

Könyvek

bélyegeket és régi hegedűket vesz Deák Béla antiquarium és könyv- és papírkere-skedése, Forray-utca. Telefon 902. 871

Fényő, dísz és gyümölcsfa esz-

matok, riparia gyökere és sima, epítkezési anyagok ugyanon és ki-csnyben eladók. Bővebbet Deák Ferenc-utca 29. 1673

Különte.

Elvezett

szombat este felő a liget Orczy-utcai be-járatól régig az Orczy-utcan, Ferenc-téren, Ferdinánd-utcan, Széchenyi-utcan, Gradert üzleg egy nagy fshér kocsa-g. Megtá-ó álló jutalomban részesei a Gra-derl üzletben. 2041

Jóhangu rövid zongora

térbeadó. Cím a kiadóban. 1991

Az angol

fájdalomcsillapító Bengue balsamot telje-sen pótolja a Hehs-Földes-féle fájsszom-esillapító balsam, teljeseen azonos oszto-téssel, mint a Bengue liniment. Ara 2 korona. Földes gyógyszerár, Hehs gyógy-szertár. 12

Nyaralónak alkalmas ház eladó

Világosan, nagy kerttel, ugyan-olyan udvarral, berendezett pin-cével, nagy irtartalmu herékkel, körülbelül 1000 hectokterre. Bővebb-et: Arad, Deák Ferenc-u. 49/b., I. em.

Hölgyközönség

szíves figyelmébe ajánlom

tavaszi kosztümszövet és selyem raktáramat. Varga Kálmán női szabó, Deák Ferenc-u. 39., I. em.